Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ★ 19 сентябрь 1968 йил, пайшанба ★ № 220 (14.082). ◆ Баҳоси 2 тийин.

4.100.000

18 СЕНТЯБРЬ

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — бир кунда, учинчи стун — мавсум бошидан бери тайёрлангани; тўртинчи стун — бир кунда машинада терилгани, бешинчи стун — мавсум бошидан бери; олтинчи стун — шу жумладан бир кунда тайёрланган ингичка толали пахта, еттинчи стун — мавсум бошидан бери (планга нисбатан процент ҳисобида),

Қашқадарё	1,68	14,90	1,49	5,25	0,88	6,53
Фарғона	1,69	13,89	0,94	2,67	—	—
Бухоро	1,60	12,79	1,16	3,92	0,17	0,49
Сурхондарё	1,51	11,57	0,90	2,65	1,42	13,90
Наманган	1,61	11,14	0,85	3,48	—	—
Андижон	1,45	9,41	0,52	1,13	—	—
ҚҚАССР	0,90	5,47	0,03	0,07	—	—
Хоразм	0,90	5,09	—	—	—	—
Тошкент	0,34	1,43	0,15	0,38	—	—
Самарқанд	0,35	0,81	0,07	0,25	—	—
Сирдарё	0,18	0,52	0,16	0,30	—	—
РЕСПУБЛИКА БЎЙИЧА:	1,10	7,69	0,45	1,37	1,05	9,59

АҲДИМ — 150 ТОННА

Совхозимиз Марказий Фарғона ерларида ташкил этилган йирик пахтакор хўжаликлардан. Социалистик мажбуриятга кўра бу йил ялпи ҳосилнинг 90 процентини «зангори кема»ларда териб олишимиз керак. Ҳозир пахта далаларимизда 20 дан ортиқ терим агрегати ишлаб турибди. Уларнинг ҳар бири билан хирмонга кунига 4-5 тоннагача етказиб «оқ олтин» тўкиляпти. Совхознинг Ҳабибулла Мирзаматов, Аҳмаджон Дўсматов, Муродали Юсупов сингари тажрибали механик-ҳайдовчилари кунига 5-6 тоннадан «оқ олтин» териб кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўляптилар.

Менинг бу йил «зангори кема»да биринчи йил пахта теришим. Ҳозир кунига пўлат елкадан 5-6 тоннадан пахта тўкяпман. Бу йил «ХТ-1,2» машинаси билан 150 тонна пахта териш мажбуриятини олдим.

Т. ОТАМИРЗАЕВ,
Задарё районидаги «Восток» совхозининг механик-ҳайдовчиси.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ. Оққўрғон район хўжаликлари областда биринчи бўлиб машина теримини бошлаб юбордилар. Ҳозир бир неча юзлаб машиналар пахта далаларида гуриллаб ишлаяпти. Юқоридаги суратда: райондаги Ҳамза номли колхоз далаларида машиналар билан пахта териш пайти. Колхознинг коммунист ўртоқ Т. Шоев бошлиқ звеноси бу йил ҳар гектар ердан камида 40 центнердан ҳосил олишга аҳд қилган. Звено бошлиғи ўртоқ Т. Шоев ўз агрегати билан мавсумда 130 тонна пахта териб бермоқчи. Пастдаги суратда машинада терилган пахтанинг звено даласидан қабул қилиш пунктига олиб кетилаётганини кўриб турибсиз.

Қ. Розиқов фотолари,
(ЎзТАГ фотохроникаси).

Республика областларида ғўзаларни дефолиация қилишнинг бориши тўғрисида 1968 йил 18 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — дефолиация қилинган майдон (гектар ҳисобида), учинчи стун — мажбуриятга нисбатан (процент ҳисобида)

Тошкент	153157	76,7
Қашқадарё	46106	70,9
Қорақалпоғистон АССР	87650	62,6
Сурхондарё	73613	61,3
Сирдарё	199061	60,3
Хоразм	47438	47,4
Андижон	71777	44,9
Бухоро	71035	44,4
Наманган	42804	42,8
Самарқанд	50098	31,3
Фарғона	44348	26,9
РЕСПУБЛИКА БЎЙИЧА:	887087	52,2

ПЛАН БАЖАРИЛДИ

ГУЛИСТОН. (Телефон орқали). Сирдарё область, Пахтакор районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхози пахтакорлари йиғим-терим кампаниясини жадал суръатлар билан олиб боряптилар. Хўжаликнинг илғор бўлими, бригадалари тобора маррага яқинлашмоқдалар.

Мамат Абдукаримов бошлиқ бригада областда биринчи бўлиб пахта тайёрлаш йиллик планини бажарди. Ҳамма ҳосил машина билан териб олинди. Бригада аъзолари гектаридан олинадиган ҳосилни 25 центнерга етказишни мўлжалламоқдалар.

О. ТИЛОВБЕРДИЕВ,
Т. ДОНИЁРОВ.

КОММУНИСТЛАР ИШ БОШИ

Яқин-яқинларгача колхозимиз райондаги қолоқ хўжаликлардан ҳисоблаб келинар эди. Ҳар йили зиммага юқори мажбурият олинарди-ю, унинг ижроси билан унча қизиқилмасди. Қолоқлик доғи коммунистларнинг нафсониятига тегди. Улар бир ёқадан бош чиқариб, хўжаликни илғорлар қаторига ўтказиб олишга аҳд қилишди. Колхоз партия ташкилоти уларнинг бу хайрли ишини маъқуллади.

Бундан атиги икки йил илгари қолоқ ҳисобланган участкаларда ҳозир ҳаёт қайнамоқда. Одамларнинг вақти чоғ, меҳнатга интилиши беқиёс. Бир томони Ҳавзак массивига туташиб кетган пайкалларда «зангори кема»лар равон сузмоқда. Уларни Раҳмонқул Абдиев, Ғайбулла Бўриев, Обида Ҳамроева, Қурбон Аҳмедов сингари коммунистлар бошқаришяпти. Карта четида турнақатор бўлиб турган тележкалар хиёл ўтмай тўлади. Давлат хазинасига жўнатилаётган пахтанинг сифати шу ернинг ўзида — далада бош агроном Шокир Абубакиров раҳбарлигидаги сифат комиссияси кўригидан ўтказилмоқда.

Коммунист Исроил Исмоилов бошлиқ бригадада шу кунларда иш айниқса қизғин. Бригада пахтакорлари бу йил 140 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил кўтаришга бел боғлашган. Бултур бу ерда ялпи ҳосилнинг бешдан уч қисми машиналарда терилган эди. Бу йил ҳаммаси бункерлардан тўкилмоқчи.

Бригада даласидаги завқли меҳнат манзарасини кўриб, бундан ниҳояти икки йил илгари бу ерда гектаридан 20-21 центнердан ҳосил кўтариб келинганига ишонгинг келмайди. Бизда қисқа вақт ичида кескин юксалишга эришган бригадалар якка-ягона эмас. Масалан, Бахмулла Шарипов бригадасини олайлик. Тадбиркор коммунист қисқа вақт ичида қолоқ бригадани хўжаликдаги энг илғор коллектив қаторига ўтказди. Бултур гектаридан 45 центнердан хирмон кўтарилган эди. Бу йил 50 центнерлик маррани кўзлаб туришибди. Субҳида Шодиева, Ёдгор Бозоров ўртоқлар бошқараётган бригадаларда ҳам 40-45 центнердан хирмон кўтариш учун кураш кетмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукумати бу йил ҳамма мактаблар ва билим юртларининг ўқувчиларини, техникумлар ҳамда олий ўқув юртларининг студентларини пахта йиғим-теримига жалб этмаслик ҳақида биринчи марта қарор қабул қилдилар. Шунга кўра, колхозимиз механизаторлари ўз имкониятларини қайта кўриб чиқдилар. Шариф Сирожов, Обида Ҳамроева, Ислом Темиров сингари механизаторларимиз мавсумда 150-200 тоннадан пахта териш мажбуриятини олишди.

Партия XXIII съездида ҳар бир янгилик бошланғич партия ташкилотида туғилиб, шу ерда куртак ёзиши, кўпинча бу янгиликлар партиянинг мулки бўлиб қолиши айтилган эди. Колхозимиз коммунистлари хўжаликда шундай қилишга интилмоқдалар. Коммунистларимизнинг изланиш ва ташаббуси, киритаётган таклифлари колхоз экономикасини юксалтириш, меҳнат аҳли турмушини яхшилашда муҳим роль ўйнамоқда.

Бултур хўжалигимиз пахтачиликдан катта даромад олиб, ҳар бир колхозчининг ойлик маоши 76 сўмдан 120 сўмга кўтарилган бўлса, бу йил пахтани юқори сортларга топшириш, йиғим-теримда машиналардан унумли фойдаланиш, материал-маблағлардан тежаб-тергаб фойдаланиш эвазига ҳар бир колхозчининг ойлик маошини 150 сўмга етказмоқчимиз.

Колхозимиз партия ташкилоти йиғим-теримда машиналардан унумли фойдаланиш мақсадида уларнинг группа бўлиб ишлашини уюштирди. Ҳар бир группага партком аъзолари Фармон Жабборов, Самандар Ҳомидов, Ғайбулла Бўриев, Обида Ҳамроева, Исмоил Содиқов ўртоқлар бириктиб қўйилган. Улар машиналарнинг муттасил икки сменада ишлашини таъминлашга масъулдирлар. 13 та бригада партия ташкилоти атрофига уюшган 100 га яқин коммунист, 150 дан зиёд комсомоллар машина теримини намунали уюштириб, бор ҳосилни 26 иш кунида йиғиштириб олиш йўлида жонбозлик кўрсатмоқдалар.

Колхозимиз аъзолари 1200 гектар майдондаги мўл ҳосилнинг 65-70 процентини машиналарда териб олиш, ҳар гектардан 35 центнердан ҳосил кўтариш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини қисқа муддатда бажаришга енг шимарганлар. Ҳозир пахтазорларда мингга яқин теримчи, 15 та «зангори кема» ишламоқда. Уларнинг ғайрат ва ташаббуси билан колхозимиз кунига йиллик планнинг 3,5-4 проценти миқдорида пахта тайёрлаб, район хўжаликлари ўртасида пешқадамлик қилмоқда.

Коммунистлар меҳнатда жанговарлик, партиявий-сиёсий ва ташкилотчилик ишларни уюштиришда уюшқоқлик намуналарини кўрсатиб, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига муносиб туҳфа ҳозирламоқдалар. Ўз навбатида правление ва партия ташкилоти далада ишлаётганлар учун қулай шароитлар тайёрлаб берди. Кунига икки маҳал иссиқ овқат, ширин-шакар қовун-тарвуз пахтакорларга муттасил етказиб берилмоқда. Қишлоқдаги марказий ошхона теримчиларга ва механизаторларга иссиқ овқатни етказиб бераётир. Сиёсий-оммавий ишлар бевосита далага кўчирилган. Бу ҳол меҳнатда юксак унумдорликка эришиш имкониятини бераётир.

Пахта йиғим-теримида ҳал қилувчи, долзарб дамлар бошланди. Шу дамларда вақтни ғанимат билиб, суръат отини қамчилаган ютади. Колхозимиз коммунистлари ва барча аъзолари беш йилликнинг учинчи йилини ҳар йилгидан самарали якунлаш учун пахта даласини мардлар майдони деб эълон қилдилар ва шунга яраша меҳнат қилмоқдалар.

Н. БОБОМУРОДОВ,
Ғиждувон районидаги «Гулистон» колхози партия ташкилотининг секретари.

ЯНГИ ҲОСИЛДАН ГАЗЛАМА

МОСКВА, («Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбиридан телефон орқали). Мамлакатимиз пойтахти ва Москва областининг саноат корхоналарига Ўзбекистон янги пахта ҳосилидан тайёрланган тола кела бошлади.

Реутовский ип йигирув фабрикаси, Наро-Фоминск ипак комбинати, Куравский меланж комбинати ҳозирнинг ўзидаёқ Андижон, Сурхондарё ва Бухоро областларининг пахта заводларидан 200 тонна янги тола олди. Ўзбекистондан фақат биринчи сортли тола келяпти.

Пойтахт тўқимачилик корхоналари Ўзбекистон пахтасидан газлама тайёрлашга киришдилар.

М. БОБОХОНОВ.

Г. Кечкин фотоси.

Бу қиз — Андижон районидаги «Ямбол» колхозининг илғор теримчиларидан бири Мансуда Мирзаевадир. У улуғ Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига бошлангам умумхалқ социалистик мусобақасига биринчилар қаторида қўшилиб, кунига 120-130 килограммдан «оқ олтин» термоқда.

ҚИММАТЛИ ТАШАББУС

Ўзбекистоннинг бир группа таниқли жамоат арбоблари Германия Демократик Республикаси билан дўстлик Совет жамиятининг республика бўлимини тузиш тўғрисида таклиф киритдилар.

Ташаббускор группанинг мажлисида Ўзбекистоннинг биринчи немис социалистик давлати билан иқтисодий ва маданий алоқалари йил сайин кенгайиб бораётганлиги таъкидлаб ўтилди. Яқин орада Тошкентда очиладиган Германия Демократик Республикасининг маданият ва санъат декадаси иккала мамлакатларимиз ўртасидаги дўстона муносабатларни ривожлантиришнинг муҳим босқичи бўлади.

Ташаббускор группа республиканинг бутун жамоатчилигига мурожаат қилиб, бу қарорни қўллаб-қувватлашга чақирди. Кўпгина саноат корхоналари, колхоз ва совхозлар, ижодий союзлар, илмий ташкилотлар, ўқув юртларининг коллективлари бу қарорни маъқуллаётганликларини айтдилар.

19 сентябрда Тошкентда таъсис йиғилиши ўтказишга қарор қилинди. Бу таъсис йиғилишида Ўзбекистон билан Германия Демократик Республикасининг маданий алоқаларини тағин ҳам мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга актив ёрдам бериши лозим бўлган янги жамоат ташкилоти тузилганлиги ташкилий жиҳатдан расмийлаштирилади.

Бу йиғилишда чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа Ўзбекистон жамиятининг таклифига биноан Тошкентга келган Герман-Совет дўстлиги жамиятининг делегацияси ҳам иштирок этади. Делегацияга Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети аъзолигига кандидат жамият секретариатининг раиси Курт Тиме бошчилик қилмоқда. (ЎзТАГ).

БОЛГАРИЯЛИК ДЎСТЛАР МИННАТДОРЧИЛИГИ

Андижонликлар Болгария Халқ Республикасининг Ямбол области билан яқиндан алоқа қилиб турадилар. Ана шу Ямбол области меҳнаткашларининг делегацияси Андижон областида бир неча кун бўлди.

Меҳмонлар андижонликлар билан учрашгандан кейин Тошкент ва Самарқанд ҳаёти билан танишдилар. Делегация аъзолари ўз республикаларига жўнаб кетишдан олдин 18 сентябрда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида қабул қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов дўстона суҳбатда меҳмонларга республика экономикаси ва маданиятининг тараққиёти тўғрисида сўзлаб берди.

Делегация раҳбари — Ямбол округ халқ совети раисининг ўринбосари Станко Николов Станчев Ямбол округи вакилларини Ўзбекистонда хушнудлик билан қабул қилганликлари учун самимий миннатдорчилик изҳор этди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН БИЛАН ТАНИШУВ

Совет ҳукуматининг таклифига биноан мамлакатимизга меҳмон бўлиб келган Ғарбий Покистон губернатори Муҳаммад Мусо Ўзбекистон бўйлаб сафар қилиб юрибди.

18 сентябрь эрталаб меҳмон ўз ҳамроҳлари билан бирга махсус самолётда Бухорога келди. Улар шаҳарнинг тарихий обидаларини зўр қизиқиш билан томоша қилдилар, унинг ҳозирги турмуши билан танишдилар.

Ғарбий Покистон губернатори тушдан кейин Самарқандга келиб, уни зўр қизиқиш билан томоша қилди.

СССР Министрлар Совети Ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитети раисининг ўринбосари И. А. Кулев, СССРнинг Покистондаги элчиси М. В. Дегтярь ва бошқа расмий кишилар бу сафарда Ғарбий Покистон губернатори билан бирга бўлдилар. Покистоннинг СССРдаги элчиси Салмон А. Али ҳам меҳмонга ҳамроҳ бўлди. (ЎзТАГ).

ШОЛИ — БОЙЛИГИМИЗ

НУКУС («Совет Ўзбекистони» мухбири). Қўнғирот районидаги «Оқ олтин» совхози шоликорлари ҳар қачонгидан мўл ҳосил етиштирдилар. Улар беш йилликнинг учинчи йилида гектар бошига 40 центнердан ҳосил кўтаришга аҳд қилганлар. Ўнлаб бригадалар 60 центнерни кўзлаб меҳнат қилмоқдалар. Совхоз шоликорлари ҳосилнинг камида 80 процентини комбайн ва жаткаларда ўриб-йиғиб олишга ҳаракат қилмоқдалар. Улар автоном республикада биринчи бўлиб шоли ўримини бошлаб бердилар. Совхознинг биринчи бўлимидан Х. Мирабдуллаев бошлиқ бригада шоликорлари ўримда намуна кўрсатишяпти. Совхознинг 1, 2, 3-бўлимларида ҳам машиналар ишга тушди. Ю. Алексей, И. Глущенко, И. Ан, К. Бойниёзов каби комбайнчилар мавсумда 120-130 гектар ердаги шоли ҳосилни ўриб олиш ҳақида сўз бердилар.

Совхоз шоликорлари шоли тайёрлаш йиллик планини 5 октябргача, мажбуриятни эса 10 октябргача бажаришга аҳд қилдилар.

ГАЗЕТА РЕДАКТОРЛАРИНИНГ ЎҚУВИ

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Олий партия мактабида республика, ўлка ва область партия газеталари, шунингдек округларнинг ҳа... бий газеталари редакторла... нинг ойлик курси 16 сент... да иш бошлади.

Курс қатнашчилари ... тарихи ва сиёсати, марк... ленинизм фалсафаси, ... коммунизм, ҳозирги замо... питализми ва социализм... экономикаси, партия қу... ва идеология ишининг ... туал проблемаларига до... ция ва докладлар ти... лар. Совет журнал... нинг назарияси ва ... га алоҳида эътибор...

ШУ КУННИНГ МУҲИМ ВАЗИФАЛАРИ:

● *Йиғим-терим қизғин паллага кирди, теримнинг ҳам суръати, ҳам сифати учун курашайлик*

● Далада ташкилий ишларни пухта уюштирайлик

● Механик-ҳайдовчи ва теримчиларга маданий-маиший хизматни кучайтирайлик.

ТОМДИБУЛОҚ

Республикамизнинг шимоли-ғарбида юзлаб километр майдонни қумликлар эгаллаб ётибди. Қизилқум деб шу ерни айтишади. Қум барханлари, беқарор шамол, қум кўчимлари тинмайди. Совет кишилари шижоати олдида чўл ҳам бош эгмоқда. Геологлар олтин конларини топдилар. Ўтган йили Ўзбекистон олтинтопарлари шаҳри Зарафшон қад кўтара бошлади.

Қизилқумнинг бойликлари беҳисоб. Унинг металлдан бўлак ер ости ва ер усти бойликлари ҳам бор. Булардан бири қоракўл ҳисобланади. Томди райони территорияси жуда ҳам кенг майдонни эгаллаган. Майдони жиҳатидан у Андижон областидан ўн баравар кўплик қилади. Мана шу майдонларда қоракўл қўйлари боқилади, олтинга тенг қоракўл тери етиштирилади.

Қизилқумнинг қоқ ўртасидаги Томдибулоқдан қоракўл қўйлари подаларининг сон-саноқсиз йўллари ўтади. Бу ер Бухородан 336 километр узоқликда. Ана шу жой гарчи район маркази бўлса ҳам бир-бирига боғланмаган кўримсиз иморатлардан иборат. Бу ерда биронта ҳам каттагина кўча йўқ. Тупроқ томлар. Дов-дарахт кўринмайди. Ободончиликка эътибор қилинмаган. Ана шуларнинг ҳаммаси одамлар яшайдиган бу ернинг чеҳрасига ажин солиб турибди.

Мана энди Томдибулоққа қурувчиларнинг катта отряди келди. Унинг жамоли очиладиган бўлди. Бу қурувчилар Бухоро областидаги Навоий ва Зарафшон шаҳарларининг пойдеворини қўйган, унда кўплаб уй-жой ва маданий-маиший бинолар тиклаган азаматлар. Бой тажриба тўплашган, тез ва яхши бино қуришнинг ҳаддини олишган. Шундай кишилар таклиф қилинган экан, қурилиш материаллари ва бинокор кадрлар бўлмаган жойда тўкис посёлка тезда қад кўтаради.

ҚИЗИЛҚУМДА УЛКАН ПОСЁЛКА

Қурувчилар мактаб-интернат пойдеворини тиклаб бўлишди. Ана шу маданият ўчоғи фойдаланишга топширилгач, унда чўпонларнинг 330 ўғил-қизи тарбияланади, таҳсил кўради. Бир вақтнинг ўзида 120 ўринли касалхона, 140 ўғил-қиз тарбияланадиган болалар боғчаси, маъмурий бино, қарийб 50 га бир қаватли уй-жой бинолари ва бошқа объектларни қуришга ҳам киришилди. Бу йил учун ажратилган капитал маблағ ўзлаштириб бўлинди. Энди қўшимча маблағ ажратиш масаласи ҳал этиляпти. Қурилиш базаси вужудга келтирилмоқда. Шу ернинг ўзида бетон ва қоришма тайёрлаш йўлга қўйилди.

«Узгоспроект» лойиҳа институтининг мутахассислари Бухоро қоракўлчиларининг марказий посёлкаси манзарасини тамоман ўзгартиришга киришишди.

— Томдибулоқни ривожлантиришнинг мана бу бош плани амалга оширила бошлади, — дейди лойиҳа институтининг 5-шаҳар қурилиши бўлими бошлиғи Камол Мўминов. Лойиҳачиларнинг турли белгилари қўйилган катта қоғозни кабинетнинг бир деворини эгаллагудек қилиб ёзиб қўяркан, у сўзида давом этди. — Марказий посёлканинг бош плани ва алоҳида объектларнинг лойиҳалари шу ерда ишлаб чиқилган.

Томдибулоқнинг эртанги куни ана шу план ва лойиҳаларга назар ташлаганингизда айниқса ёрқин гавдаланади. Бу ерда маданий-маиший муассасаларнинг кенг тармоғи вужудга келтирилади. Обод ва кўркам кўчалар, хиёбонлар, боғлар ва спорт комплекслари, пионерлар уйи ва кўпдан-кўп уй-жой бинолари қурилади. Одамлар истиқомат қиладиган бинолар газлаштирилади, иссиқ ва совуқ сув билан таъминланади. Буғ ёрдамида иситиш амалга оширилади. Электрлаштирилади. Канализация тармоқлари барпо қилинади. Кўриниб турибдики, қўйбоқарлар ҳам шу вақтгача йирик шаҳарларнинг аҳолиси фойдаланиб келган қулайликлардан тўла баҳраманд бўладилар.

Булар — нақд гаплар. Қурувчилар даставвал район буғхонасини тиклашга киришишди. Канализация тармоқлари ва бошқа инженерлик иншоотлари қуриш тезлаштириб юборилди. Лойиҳадаги ҳар бир чизиқ Томдибулоқнинг чеҳрасини очиб юборишга хизмат қилади. Янги массивлар қурилади. Посёлканинг жануби-ғарби ва шимоли-шарқида дастлабки беш микрорайонга пойдевор қўйилди. Мана шу жойда 5 минг квадрат метр уй-жой, болалар боғчаси, кафе, ошхона, магазинлар ва маиший хизмат кўрсатадиган муассасалар тикланади.

Посёлканинг уй-жой фонди 90 минг квадрат метрни ташкил қилади. Ҳозирча ҳар киши ҳисобига 9 квадрат метр ҳисобида уй қурилади, бора-бора аҳоли жон бошига ҳисобланадиган уй майдони 12 квадрат метрга етказилади. Уч ва тўрт хонали ҳовлили уйлар кўпаяди. Мана шу уйларнинг ер участкаси ҳажми 700 квадрат метр бўлади. Икки қаватли уйлар ҳам қурилади. Лекин улар қуриладиган барча уйларнинг 20 процентини ташкил қилади.

Посёлканинг биринчи навбат қурилиши етти йилга мўлжалланган. Лекин унинг ҳозирги суръати қурилиш муддати қисқаришидан дарак бермоқда. Бинокорлар объектларни архитектор Х. Турсунов ва бош инженер О. Шулепин ўртоқлар лойиҳаси асосида қуришаётир.

И. АҲМЕТОВ,
Бухоро области, Томди райони.

Андижондаги 3-пахта заводи меҳнат аҳли 1969 йил газета, журналларига зўр уюшқоқлик билан ёзилмоқда. Электротехник А. Ортиқов обунани ўз вақтида ўтказишда алоҳида ибрат кўрсатмоқда. Суратда: газетхонларнинг янги йил матбуот нашрларига обуна бўлишлари акс эттирилган.

Ш. Раҳимов фотоси.

ГАЗЕТА—ЖУРНАЛЛАРГА ОБУНА БЎЛДИНГИЗМИ?

Пойтахтдаги 3-алоқа бўлимида навбат кутувчиларнинг кети узилмайди.

Навбати етганлардан бири: менн «Правда», «Известия», «Совет Ўзбекистони» газетасига ёзинг,— деса, яна бири: мени «Тошкент оқшоми» газетасига, «Муштум» ва «Гулистон» журналига ёзинг, — дейди.

Обуна тўплаётган киши обуначига бериладиган чекларни ёзиш билан банд.

— Обуна қилиш бошланганига кўп вақт бўлгани йўқ,— дейди Чилонзордаги 3-алоқа бўлими бошлиғи В. М. Михайлова, — лекин шунга қарамай, 400 га яқин киши обуначилар рўйхатига қайд қилинди. Улар орасида энг кам обуна бўлганлар ҳам 3-4 нусхадан газета-журналларга йиллик муддатга ёзилишган. Кўпчилик обуначиларимиз 10-12 хилдаги матбуот нашрига бир йилга обуна бўлишди.

Аҳолини матбуот нашрларига обуна қилишда М. Хонжонова, Э. Ваккерлар намунали хизмат қилмоқда.

Т. МИРЗАРАҲМАТОВ.

ЖОНАЖОН РЕСПУБЛИКАМИЗ БЎЙЛАБ

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қорақалпоғистон филиали ҳузуридаги табиий фанлар комплекс институтида балиқчилик ва мелиорация лабораторияси ходимлари муҳим тадқиқотлар устида ишламоқдалар. Суратда: ана шу лабораториянинг илмий ходими Раиса Суюнова.

Қуйилиқ ремонт-механика заводи қишлоқ жойларидаги устахоналар учун кўплаб янги пресслар ишлаб чиқармоқда. Суратда: уста Ю. Пермин прессларни кўздан кечиряпти.

...шкентдаги «Юлдуз» тикувчи... фирмасининг чеварлари ... мавсумга янги кийим-не... тайёрламоқдалар. Сурат... ...нанинг пешқадам меҳ... ...ридан коммунист Мех... ...ва.
...езносов ва М. Нуридди... ...ри.

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИ ЁЗУВЧИЛАРИ ТОШКЕНТ КОНФЕРЕНЦИЯСИНИНГ 10 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

НЕПАЛ ЁЗУВЧИЛАРИ

Ҳамид ҒУЛОМ

Деҳлининг Палам аэропортидан кўтарилган Ҳиндистон авиакомпаниясига қарашли икки моторли самолёт шарқи-жанубга йўл олди. Сарғая бошлаган далалар устидан учиб бордик. Бу—куз аломати. Шоли пишяпти.

Икки соатдан мўлроқ учдик. Тоғлар кўринди. Самолёт шарққа бурилиб, булутлар қўйнига шўнғиди. Сут ичидамиз. На ердан нишон бор, на кўкдан. Яқин бир ерда чақмоқ чақнади. Пассажирлар—кўплари АҚШ, Германия Федератив Республикаси ва Италиядан келаётган туристлар ўбдон ташвишга тушиб, кўкиш сарига ўралган хушқомат ҳинд стюардессаларини чақиришди, коньяк сўрашди...

Беш соатча туюлган беш дақиқа, ниҳоят, ўтди. Булутлар орасидан кўкиш осмон, қор босган тоғ чўққилари кўринди. Самолёт пастлай бошлади-да, қўниш майдончаси устига шўнғиди.

Бу ер—Непал қироллигининг пойтахти Катманду шаҳрининг аэродроми. Муъжазгина, кўримсизгина майдон. Фақат уч-тўрттагина кичикроқ самолётдан бошқа ҳеч нарса йўқ.

Мен ва ҳамсафарим Константин Чугунов трапдан тушиб борар эканмиз, икки нарсага—ҳавонинг салқинлигига (Ҳиндистонда роса қовурилган эдик!) ва гулшодалар кўтариб турган сертабассум одамлар тўдасига эътибор қилдик.

—Самолётда қирол оиласидан бирор киши бўлса керак,—кутиб олишяпти,—деди Чугунов.

Лекин у тўдадаги эски қадрдони Илья Борисович Редькнни таниб қолиб:

— Э, ўзимизникилар-ку!—деб юборди.

«Ўзимизникилар»—СССР Дўстлик жамиятининг Непалдаги вакили Редькиннинг бир ўзи, қолган йигирмага яқин киши—Непал ёзувчилари, олимлари, санъатчилари ва студентлар эдилар. Улар дарҳол бизни қуршаб олиб кўриша кетишди. Одатлари бўйича елкамизга гулшодалар ташлашди. Уларнинг баъзилари рус тилини билишар, тортинчироқ бўлса ҳам дурустгина сўзлашар эдилар.

Машиналарда «Аннапурна» меҳмонхонасига келдик. Жойлашдик. Бу вақт соат бешдан ошган, йўл чарчоғи ҳам билина бошлаган эди. Энди дам олсак керак, деб турувдик, мезбонлар Непал—Совет Маданият уюшмасига таклиф қилишди. Соат олтида йиғилиш бор экан—В. В. Маяковскийнинг туғилган кунининг 75 йиллигига бағишланган йиғилиш. Бу хушхабарни эшитиб чарчоқни ҳам унутдик, йўлга тушдик.

Катманду—Ҳимолой тоғ тизмалари этагидаги ям-яшил Катманду водийсининг бош шаҳри, Непал пойтахти. Деҳли, Калькутта ёки Бомбайдаги сергалва серҳаракат шовқинли ҳаётдан кейин Катманду кўчалари кимсасиз, жимжит туюлади. Бу шаҳарда бор-йўғи 122 минг аҳоли яшайди. На катта заводлар бор, на улкан магазинлар. Катманду—асосан косиблар, кулоллар, бўққоллар, велорикшалар шаҳри. Ранг-баранг неон рекламаларни кўрмайсиз. Мен биринчи кунда ҳам ундан кейинги кунларда ҳам шаҳар кезиб, Қирол саройи, шаҳар соати, уч-тўртта меҳмонхона, олти-еттита элчихона ва Совет Иттифоқи ёрдами билан қурилган госпиталь биносидан бошқа дурустгина иморатни кўрмадим. Шаҳар бир қаватли эски уйлардан иборат. Баъзиларининг томига болохоналар қўндирилган.

Биз таклиф этилган уюшма ҳам шунақа болохонали уйга жойлашган экан. Биринчи қават—кутубхона. Биргина хонага одам сиғмайди. Кўпи ёшлар. Шу ердан ҳовлига ўтиб, тахта нарвондан болохонага кўтарилдик. Узунгина уй одамга тўла. Тўрдаги столга Маяковский бюсти қўйилган.

Непалликлар совет ёзувчиларини иссиқ кутиб олишди. Непал—Совет Маданият уюшмасининг президенти Туладхар жаноблари йиғилишни очар экан В. В. Маяковскийнинг ҳаёти ва ижоди ҳақида батафсил сўзлади. Буюк шоирнинг бюсти гулшода билан зийнатланди. Мажлис аҳли—шоирлар, олимлар, парламент аъзолари, юристлар, студентлар — Маяковский мухлислари, худди шоир тирикдай, уни қисқа-қисқа табриклаб, бюсти атрофига гулдасталар қўйишди. Кейин меҳмонлардан бир нима дейишни илтимос қилишди. Чугуновнинг совет адабиётидаги янгиликлар ҳақида, менинг Тошкент конференциясининг ўн йиллиги ва Алишер Навоийнинг 525 йиллиги муносабати билан Тошкентда бўладиган халқаро учрашувлар ҳақидаги ахборотимизни йиғилиш аҳли эътибор билан тинглади. Биз, албатта, Чехословакиядаги воқеаларга Непалдаги баъзи доираларнинг нотўғри муносабатини четлаб ўтмадик. Ахир, Маяковский ҳақиқат жарчиси бўлган-ку! Биз, унинг шогирдлари ҳам ҳақиқатни айтишимиз керак, токи буржуа иғвосига учган кишиларнинг кўзи очилсин. Умуман, хорижий Шарқнинг кўпгина мамлакатларида зиёлиларнинг миясини империалистик пропаганда билан заҳарламоқдалар, ҳақиқий аҳвол ҳақидаги ҳаққоний ахборот йўлини тўсмоқдалар. Шундай оғир шароитда социалистик Чехословакияга Совет Иттифоқининг, социалистик давлатларнинг қардошларча ёрдами, олижаноб мадад ҳақидаги ҳаққоний гаплар непаллик софдил кишиларни мамнун этганини биз уларнинг чақнаган кўзларидан уқиб олдик!

«Аннапурна»нинг салқин хонасида тунадик. Алламаҳалда ёмғир қуя бошлади. Нам шамол деразани гоҳ тарақлатади, гоҳ пасайди. Сурмаранг тонг эрта бўзаради бу ерларда...

Саҳар палладa эшик тирқишидан газета ташлашди. Газетанинг номи—«Ривожланаётган Непал». Чироқ ёқиб, кўздан кечирамиз. Биринчи саҳифада кичкинагина хабар: «Совет ёзувчилари Непалда». В. В. Маяковскийга бағишланган кечаги йиғилишни ёзишибди.

Нонуштага чиқдик. Совет ёзувчилари келгани, шу меҳмонхонада тургани ҳақида дув-дув гап. Биров биз билан самимий сўрашади, биров кўз олайтириб четлаб ўтади...

Шу кундан бошлаб тинимимиз тугади: гоҳ Ташқи ишлар министрлигида суҳбатда бўламиз, гоҳ Фанлар академиясига борамиз, гоҳ ёзувчилар билан учрашамиз, гоҳ рассомлар кўримсизгина уйларига чақиришиб, асарларини кўрсатишади. Вақт ғаниммат суҳбатлар тансиқ, кун қисқа, дўстлар интизор.

Фанлар академияси бир қаватлик узунгина тор бинога жойлашган. Икки машина бир-бири билан тўқнашса қийналадиган тор кўчалардан ўтиб борамиз. Таксилар шер шаклида бўялган. Радиатор тепасида — шернинг калласи билан катта очилган оғзи, машинанинг қолган қисми — Ҳимолой шерининг ола-чипор қомати...

Академияда бизни вице-президент Бал Кришна Сама кутиб олди.

Президент—қиролнинг ўзи. Қирол мамлакатда ҳамма сиёсий партияларни тугатган муҳим лавозимларнинг ҳаммасини эгаллаган, бош қўмондон ҳам унинг ўзи.

Б. К. Сама—шоир, драматург ва рассом. У биз билан суҳбатга яна икки академикни—адиб Бхим Нитхи Тивари ва шоир Мадхав Прасад Гхимирини таклиф қилган. Б. К. Сама академиянинг ҳозирча гуманитар фанлар—тарих, фалсафа, санъат, адабиёт, фольклор билан шуғулланишини ҳикоя қилди. А. М. Горькийнинг «Она» романи таржима қилинганини айтиб, непал тилидаги қўлёзмани кўрсатди. Алишер Навоий ҳақида гап борганда, унинг «Лайли ва Мажнун» достони Непалда машҳур эканим маълум бўлди. Б. К. Сама шу достон мавзуида расм чизган экан, бизга кўрсатди: фожиона ҳалок бўлган икки ёрнинг сўнгги ҳолати санъаткорона нозик тасвирланган.

Эверест чўққиси тубидаги шу олис Катманду водийсида ҳам Тошкентни, икки буюк қитъа ёзувчиларининг катта умидлар бағишлаган биринчи конференциясини ҳамон эслайдилар. Конференцияда Непалдан Девкотта билан Гхимири қатнашганлар. Машҳур шоир Девкотта вафот этган.

—Тошкентнинг илҳомбахш ғоялари барҳаёт,—дейди Гхимири—Тараққийпарвар маданиятлар, адабиётлар ҳамкорлигини кенг йўлга қўйишимиз керак.

Гхимири биринчи марта Тошкентда рус тилида нашр этилган «Непал шоирлари» китобини миннатдорчилик билан эслайди.

Непалда ёзувчиларнинг икки ташкилоти: Непал ёзувчилари уюшмаси ва Невар ёзувчилари уюшмаси бор.

Непал ёзувчилари уюшмасида бизни унинг раиси шоир Кералман Виетит ва уюшма ижрокомининг ўн бир аъзоси қабул қилдилар. Қирол ҳомийлигидаги бу уюшманинг ўз идораси бор. Непал ёзувчиларининг асарлари, оз миқдорда бўлса ҳам, нашр этилиб турибди. Уюшма непал тилида ёзувчи невар шоир, адибларни ҳам унча-мунча қўллаб-қувватлайди. Лекин бу икки тил бир-бирига сира ўхшамайди.

Иккинчи уюшмада—Невар ёзувчилари уюшмасида биз тамоман бошқа аҳволни кўрдик. Бу уюшма ҳам худди Непал ёзувчилари уюшмаси каби 200 дан ортиқ аъзога эга бўлишига қарамай, биринчи уюшманинг имтиёзларидан буткул маҳрум. Невар ёзувчилари ўз асарларини фақат ўз пулларигагина бостира оладилар. Уларнинг идораси йўқ. Чупончи, совет ёзувчиларини бир неча соатгагина ижарага олинган болохонада кутдилар...

Икки уюшма ўртасидаги, зиёлилар аҳволидаги бундай нотенглик феодал-буржуа муҳитида учрайдиган типик ҳодисадир. Лекин биз, совет кишиларини юзлаб қаламкашларнинг ночор турмуши, ижодий имкониятлардан батамом маҳрумлиги жуда ранжитди.

Непал сафарининг сўнгги кунларидан бирида тоққа саёҳат қилдик. Катмандудан Тибетга очилган янги илон изи йўлдан ўттиз километрча юрганимиздан кейин пастда, дафъатан, кенг ям-яшил водий очилди. Қарта-қарта шолипоялар... Деҳқонлар тоғ бағридан қават-қават қарталар очиб, шоли экканлар. Тоғ ирмоқлари ярқираб, бошоқлар сарғайиб, тўп-тўп дарахтлар яшнаб ажойиб манзара ҳосил қилади. Лекин бу ерлар—беш-ўнтагина мулкдорники. Каттадан-кичик бутун аҳоли бир ҳовуч дон олиш учун эртаю-кеч тер тўкади. Шолипояларни ўтайди, қоп-саватларда юк ташийдилар. Чоракорлар, қароллар саводсиз одамлар йўлни пиёда босадилар. У манзилдан бу манзилгача йўлни «фалонча километр» деб эмас, «бир кунлик йўл», «уч кунлик йўл» деб ўлчайдилар.

Вақт бир ерда қотиб қолгандай...

Водийда, шаҳарларда эса тараққийпарвар зиёлилар, ёзувчилар элга савод бериш, янги адабиёт, санъат яратиш учун оғир шароитларда меҳнат қилмоқдалар.

Непалда Совет Иттифоқининг, совет адабиётининг дўстлари кўпайиб бораётгани бизни қувонтирди.

КАТМАНДУ сентябрь.

ХИМИЯГА БАҒИШЛАНГАН СОВЕТ—ҲИНДИСТОН СИМПОЗИУМИ

17 сентябрда Тошкентда табиий бирикмалар химиясига бағишланган Совет—Ҳиндистон симпозиуми очилди. Совет—Ҳиндистон илмий ҳамкорлик бирлашган комитети, СССР Фанлар академияси ва Ўзбекистон ССР Фанлар академияси олимларнинг ана шу анжуманини ташкил этдилар.

Симпозиумнинг биринчи ялпи мажлисини таниқли совет олими академик М. М. Шемякин очди. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти, СССР Фанлар академиясининг корреспондент-аъзоси О. С. Содиқов меҳмонларга мурожаат қилиб, табрик нутқи сўзлади. Ҳиндистон делегациясининг бошлиғи, хизмат кўрсатган профессор Т. Р. Сешадри табрик нутқи сўзлади.

Олимлар ўз нутқларида бу симпозиум Совет—Ҳиндистон дўстлигини янада мустаҳкамлашга, самарали илмий алоқаларни кенгайтиришга ёрдам беради, деб таъкидладилар. Т. Р. Сешадри табиий бирикмалар химиясига бағишлаб келгуси йил Ҳиндистонда ўтказилмоқчи бўлган иккинчи симпозиумда қатнашишга ўзининг совет ҳамкасбларини таклиф қилди.

Сўнгра симпозиум ишга киришди. Ўсимлик моддалар химияси соҳасида дунёда машҳур мутахассислардан бири бўлган хизмат кўрсатган профессор Т. Р. Сешадрининг докладни биринчи бўлиб тингланди.

Симпозиум қатнашчилари жами бўлиб юздан ортиқ доклад тинглайдилар. Бу докладларни биоорганик химия соҳасидаги энг таниқли совет ва ҳинд мутахассис олимлари қиладилар.

Тошкент ҳозирги симпозиум ўтказиладиган жой қилиб танлаб олинганлиги бежиз эмас. Бизнинг республикамизда табиий бирикмалар химияси соҳасидаги тадқиқотлар ғоят ривож топди. Ўзбек олимлари медицина ва қишлоқ хўжалиги учун бир қанча самарали препаратлар яратиб бердилар.

Тошкент симпозиуми бир ҳафта давом этади. Унинг қатнашчилари олимларнинг лабораторияларига ва химия индустриясининг маркази—Чирчиқ шаҳрига борадилар.

(ЎзТАГ).

Абдулваҳҳоб ал-Баётий (Ироқ).

ҚЎЛНИ ҚЎЛГА БЕРИНГ, ОДАМЛАР!

Шу азиз еримизда
Қувонтирсин учун
Анвойи гуллар:
Қўшиқ айтсин, кулсин учун
Мурғак кўнгиллар;
Занглаб кетсин учун милтиқ
Май ёмғиридан;
Қўлда белкураклар баланд-паст
Ҳандақлар-мас,
Подваллар,
Биродарлар учун қабрлар
эмас,—
Бўлғуси биноларга—котлован,
Йўллар учун тоннеллар
қазисин-чун;
Ғазабкор Африка,
Оловли Куба,
Ироқда
Менинг жабрдийда юртим —
Ироқда

Ва бунда —
Москванинг кўрки кўчаларида
Ишчиларнинг қадоқ қўллари
Солдат қўлларига айланмасин-
чун;
Оналар қомати аччиқ аламдан
Новдалардай тебранмасин-чун;
Қўнмасин-чун шу мушфиқлар
киприкларига
Ёнғинларнинг қурум-гардлари;
Жаранглатсин учун гунг
Коинотни
Қалбимизнинг оташ куйлари
Беринг қўлга-қўлни, одамлар,
Эй, чайир кифтида
Куррамизни элтгувчи
Жаҳон ишчилари,
заҳматкашлари!

М. ЎЛМАС таржимаси.

ТЕ ЛА ВИЕН (Вьетнам)

ВЬЕТНАМ ОНАЛАРИ

О, Вьетнамда она бўлмоқ
Оғир бугун жуда ҳам.
Болаларга гул термоқни
Ўргатар асли она.
Вьетнамда-чи, волидалар
Ертўлага қочишни
Боласига ўргатурлар
Жонин ховчлаб, она.
Боласига умрин тиккан
Онажонлар ҳар қачон,
Қуш овозин бир-биридан
Ажратишни этса ёд.
Вьетнамда-чи, волидалар
Фарзандга бўлиб қалқон,
Душман сасин англамоқни
Бугун ўргатур, ҳайҳот!
Фарзандини қўлда тутса
Мангу қудрат Мадонна,
Вьетнамда-чи, ёш болалар
Тоғу-чангалзорларда.

Сиз вьетнамлик она ғамин
Тасаввур қилинг яна,
Болаларга ёв чанг солса,
Тун ёйса қора парда!
Шундай даҳшат содир бўлмиш
Биз яшаган замонда,
Болаларга бу тўғрида
Бермоқ керакдир сабоқ.
Одам бўл, дер фарзандига
Барча она жаҳонда,
Лек, вақт келар уларни ҳам
Қонли жангга йўллар чоқ.
Осон эмас, фарзандларга
Бўлинг демоқ қаҳрамон.
Вьетнамда ҳам она бўлмоқ
Шу-чун оғир-онажон!

В. БОЙҚОБИЛОВ таржимаси.

НАВОИЙХОНЛИК КЕЧАЛАРИ

Яқинда Тошкентдаги Алишер Навоий номли маҳалла аҳолиси ғазал мулкининг султонини хотирлаш учун «Эртапик» пионерлар лагерига йиғилдилар. Куз нозу-неъматлари билан безатилган дастурхон атрофида Совет Иттифоқи Қаҳрамони Бола Эргашев, В. В. Карпов қаҳрамон оналар, кексалар, ишчилар ва студент йигит-қизлар ўтиришибди.

Алишер Навоийнинг 525 йиллиги олдидан ўтказилаётган Навоийхонлик кечасини Куйбишев районидаги 49-мактаб директори Исмоил Турсунов очди. Филология фанлари кандидати Малик Муродов улуғ шоир ва мутафаккирнинг серқирра ижодига қисқа тўхталгач, кечага меҳмон бўлиб келган Навоий номли адабиёт музейининг олимлари билан йиғилганларни таништирди.

Тошкент Давлат университетининг доценти, филология фанлари кандидати Саида Нарзуллаева «Хамса» ҳақида доклад қилди.

Адиба Сулаймонова, Сайёра Раҳматуллаева ва бошқалар шоирнинг ғазалларидан ўқиб беришди.

Чароғон кеча. Олча ва мажнунтоллар саф тортиб турган хиёбонда Алишер Навоий кўринади. Қўлида китоб. Хаёлчан қиёфада аста-секин юриб, уни хотирлаш учун йиғилганлар даврасига кириб келади.

Олқиш, қарсаклар пионер лагерини тўлдириб юборди. Ўқувчилар Навоий қиёфасидаги Маҳмуд Алимовга гулдасталар тақдим этишди. Сўнгра ҳазрати Алишерга қараб, «Сиз орзу қилган адолатли замон келди. Биз сизни ҳар куни ўз даврамизда кўрамиз» дейишди унинг шаънига шеърлар ўқишди.

* * *

Бундай кечалар «Тошкенткабель» заводи Маданият уйида ва Оқлон маҳалласида ҳам бўлиб ўтди.

М. ЖАЛИЛОВ.

БОҒБОНЛАРНИНГ БУТУНИТТИФОҚ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Боғбонлар ва соҳибкорларнинг 17 сентябрда Кишиневда очилган Бутуниттифоқ илмий-техника конференцияси янги навларни яратиш проблемаларига бағишланди. Конференция ишида Болгария, Венгрия ва Германия Демократик Республикасидан келган мутахассислар қатнашмоқда.

Конференцияда таъкидлаб ўтилишича, Совет ҳокимияти йилларида СССРда мевали экинлар ва узумнинг минглаб янги навлари етиштирилди ва аниқланди. Бу навларнинг энг яхшилари районлаштирилиб, ишлаб чиқаришга кенг жорий қилинмоқда.

Россия Федерацияси, Украина, Молдавия, Ўзбекистонда мевалари юқори сифатли бўлган, серҳосил ҳамда зараркунанда ва касалликларга бардош берадиган навлар яратилмоқда.

Конференция мевали экинлар ва узум етиштиришни кўпайтириш ҳамда унинг хилларини такомиллаштиришга қаратилган турли проблемаларни муҳокама қилади. Конференция қатнашчилари ана шу экинлар селекциясини кўпайтиришнинг энг янги методларини ўртоқлашадилар.

(ТАСС мухбири).

ФАРҒОНА ХУШХАБАРЛАРИ

ЯРИМ ОЙ ИЛГАРИ

Фарғона ёғочни қайта ишлаш заводи эндиликда бутун водий қурилиш трестларининг дурадгорлик буюмларига бўлган эҳтиёжини қондира бошлади. Завод коллективи водий қурилишларида суръатининг кўтарилишига муносиб ҳисса қўшаётир. Дурадгорлик буюмлари объектларга графикдан 10-15 кун олдин етказиб берилмоқда.

Фарғона дурадгорлари сентябрь ойида яна ҳам яхши натижаларни қўлга киритдилар. Завод бўйича тўққиз ойлик план муддатидан ярим ой илгари бажарилди. Йил бошидан буён қурилиш объектларига 2,5 миллион сўмликдан ортиқ дурадгорлик буюмлари етказиб берилди. Завод коллективи сентябрь охирига қадар пландан ташқари яна 140 минг сўмлик эшик, дераза, тахта ва бошқа дурадгорлик буюмлари тайёрлаб бериш мажбуриятини олди. Булардан ташқари, Фарғона дурадгорлари Бухоро ва Термиз қурувчиларининг буюртмаларини ҳам муддатидан илгари тайёрлаб бериш тадбирларини кўришмоқда.

М. МАНСУРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ТЕРИМ АГРЕГАТИ ИШГА ТУШДИ

Автоном республиканинг энг шимоли — Тахтакўпир районидаги Ленин номли совхозда машина терими бошланди. Совхознинг азамат механик-ҳайдовчилари бу йил етиштирилган ҳосилнинг 80 процентини машиналарда териб олишга аҳд қилганлар. Механик-ҳайдовчилардан Т. Жийдабоев, Е. Ерматбоев, Ж. Абдухолиқов, Н. Жаломуродов ўртоқлар биринчи куни бункердан 3-3,5 тоннадан «оқ олтин» тўкдилар. Улар мавсумда 130-150 тоннадан пахта теришга қарор қилганлар.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Мутахассислар маслаҳати

ШОЛИ ЎРИМИНИ УЮШҚОҚЛИК БИЛАН ЎТКАЗАЙЛИК

Партия бизни дон, шу жумладан шоли етиштиришни янада кўпайтириш учун курашга даъват этмоқда. Маълумки, шоли энг юқори ҳосилли ва зарур озиқ-овқат экинларидан бири ҳисобланади. Республикамиз қишлоқ хўжалигида яқин йиллар ичида шоли асосий ўринлардан бирини эгаллайди. 1968 йилда 64 минг гектардан кўпроқ майдонга шоли экилди. Бу, 1967 йилдагига нисбатан 2000 гектар кўпдир. Республика шоликорлари бу йил 175 минг тонна ёки бултургига нисбатан 52 минг тонна кўп шоли етиштиришни мўлжалламоқдалар.

Бу вазифани муваффақиятли бажариш учун шоли ҳосилини уюшқоқлик билан қисқа муддатда ва сира нобуд қилмасдан, кам меҳнат ва маблағ сарфлаган ҳолда ўриб-йиғиб олиш зарур. Ўрим-йиғим ишларининг муваффақияти ҳар бир хўжаликда аниқ тузилган график бўлишига, унда қанча ишчи кучи, ўрим техникаси, транспорт воситалари керак бўлиши тўғри ҳисоб-китоб қилинишига боғлиқдир. Агар план-график беш кунликлар бўйича тузилса, унда карталардаги сувларни чиқариб юбориш муддатлари назарда тутилиши, ҳосилнинг етилиш ҳолатини ҳисобга олиб қайси картадаги шолини қачон ва неча кун ичида ўриб олиш эътиборга олиниши керак.

ШОЛИПОЯЛАРНИ ЎРИШГА ТАЙЁРЛАШ

Шолипоялардан чиқариб юбориладиган сувнинг полчаларда туриб қолишига йўл қўймаслик ва шолипояларни тезроқ қуришини таъминлаш мақсадида ўримга тушиш олдидан ташлама каналлардаги барча тўсиқларни ва иншоотларни очиш зарур. Шоли ҳосилини ўришга киришиш олдидан йўлларни, кўприкларни ремонт қилиш, полчаларга, хирмонларга, карталарга олиб борадиган йўллар қуриш, кўндаланг уватларни текислаш керак.

Узунасига параллель уватлар олинган карталар текисланмаган бўлса кўндаланг олинган уватларни қиялаштириш ўрилган шоли похолини ҳали ўрилмаган шоли устига юпқа қилиб сочиб ташлаш ёки уни узунасига олинган уватлар устига чиқариб ёйиш лозим. Кўндаланг олинган уватлар бевосита ўрим-йиғимни бошлаш олдидан бульдозерлар ёрдамида бузилади. Уруғчилик участкаларидаги бегона ўтларни тўла йўқотиш учун икки марта ўтоқ ўтказиш даркор.

Бошоқлардаги шоли донининг 90 проценти етилган уруғлик участкалардаги шолини биринчи навбатда ўриб олиш лозим. Ҳосил ўрим-йиғимини қисқа муддатда тамомлаш ва сўнг олинган уруғликни экиш кондициясига етказиш мақсадида дарҳол тозалаш зарур. Уруғлик шолини икки марта янчиш тавсия этилади. Биринчи янчишда олинган шоли уруғликка ажратилиб, иккинчи янчишда олинган шоли эса хўжалик мақсадларида фойдаланилади. Уруғлик шоли сақланаётган бинодаги намлик даражаси 14 процентдан ошмаслиги керак.

ШОЛИНИ МЕХАНИЗМЛАР БИЛАН ЎРИШ

Товар-дон олинадиган шолини ўришни ўсимликнинг 70-75 проценти тўла пишганда бошлаш мумкин. Тажрибада ўрим-йиғим ишларининг икки хил, яъни танлаб ўриш ва комбайнлар билан ёппасига ўриш усуллари қўлланилади. Бу усулларни қўллаганда хўжаликнинг конкрет шароитларини, экиннинг ҳолатини, кўчатнинг қалинлигини, бўйини экиннинг ётиб қолган-қолмаганлиги ва ҳоказоларни ҳисобга олиш керак.

Шолини танлаб ўриш усули қўлланилганда «ЖНР-4А» жаткаларини «ДТ-54А» ёки «ДТ-75» маркали тракторларга тиркаб ишлатилади. Ўрилган шоли эса «СКГ-4» ва «СКПР-4» ҳамда бошқа хил ўзиюрар комбайнлар билан йиғиб олинади ва янчилади. Бу усул ҳосил ўрим-йиғимини барвақт бошлаш имконини беради. Бу усулнинг афзаллиги яна шундаки, шоли донининг намлик даражаси 6-8 процент камаяди, унинг тозалик даражаси эса 4-5 процент ошади, меҳнат сарфи анча камаяди.

Шоли загон усулида ўрилади. Бундан мақсад 6-8 метр кенгликдаги қайтиш полосалари ҳосил қилишдан, полчаларнинг охиридан жаткаларни икки марта юргизиб ўтказишдан, ўрилган шолини эса қайтиш полосасидан ташқаридаги уватларга олиб чиқиб ташлашдан иборатдир.

Шолини танлаб ўриш икки хил усул билан амалга оширилади. Биринчи усул. Жатка биринчи марта полчанинг атрофидаги шолини айланиб ўради. Бунда ўрилган шоли ўрилмаган шолининг устига ёйиб кетилади. Шундан кейин жатка қарши томонга қараб айланиб ўради. Бунда ўрилган шоли биринчи сафар айланишда ўрилган шолининг ёнига ёткизиб кетилади ва икки қатлам ҳосил қилинади.

Иккинчи усул. Жатка полчанинг ўртасидан уёқ-буёққа бир марта юриб ўтганда битта қўшқатор ҳосил қилинади. Ҳосилдорлик гектар бошига 35 центнердан зиёд бўлганда иккинчи усул жуда қўл келади, чунки ўрилган шолини янчиш учун комбайннинг подборщигига олиб беришга кўп меҳнат сарфлашни талаб этадиган қўш қаторларнинг сони икки баравар камаяди.

Ўрилган шоли ёткизиб-ёйиб кетиладиган поя қолдиғининг баландлиги 15-18 сантиметр атрофида бўлиши керак. Поя қолдиғининг бўйи ана шундай баландликда бўлганда у ўриб ёткизиб кетилган шолининг оғирлигини кўтара олади, ўрилган шоли ерга тегмайди ва бу подборщикнинг ишини енгиллаштиради.

Жатка мотовиласининг айланиш тезлиги агрегат ҳаракатининг дастлабки тезлигидан 1.7-1.5 баравар зиёд бўлиши керак. Шоли кўп тўкилса уни камайтириш учун мотовиланинг айланиш тезлигини қуйи чегарага етказиб қўйиш лозим. Шолини комбайнлар билан ўрганда нобудгарчиликни камайтириш мақсадида мотовиланинг планкаларига брезент ўраш керак. Шоли ҳаддан ташқари ётиб қолган бўлса, жаткаларнинг таянчларини олиб қўйиш керак.

Шоли ўрилганидан кейин орадан 3-4 кун ўтгач ўзиюрар занжирли ва ярим занжирли шоли комбайнлари билан йиғиб олинади ва янчилади. Бу иш кечиктирилса доннинг синиши кўпаяди. Ҳар уч комбайнга иккитадан жатка бериктиб қўйиш тавсия этилади.

Комбайнларнинг бекор туришини, доннинг майдаланиши, қобиғи тўла ажралмаслиги ва кўпчиши, чала янчилиши натижасида бўладиган нобудгарчиликни камайтириш учун янчишни оммавий равишда бошлаш олдидан комбайнга тажриба тариқасида нам, ҳаддан ташқари қуриб кетган ва ўртача қуриган шоли боғламларини солиб янчиб кўриш керак.

Ўришдан кейин қолган шоли пояси қолдиғининг баландлиги 25 сантиметрдан ортиқ бўлганда комбайннинг барабан подборщиклари тез-тез мойлаб турилиши керак.

Озиқ-овқат учун ишлатиладиган ва уруғлик шолини тўғридан-тўғри комбайнлар билан ўриш тавсия этилади. Шоли бундай усул билан ўрилганда доннинг шикастланиши икки-уч баравар камаяди, ёрилиши озаяди. Комбайнлар билан совуқ уриши натижасида қуриб қолган ёки камбўй, сийрак, етарли даражада шохламаган шолини ўриш яхши фойда беради.

Полчаларнинг тупроғи нам бўлганда «СКГ-3» ва «СКПР-4» маркали занжирли комбайнлардан фойдаланиш даркор. Чунки бу хилдаги комбайнлар тез юради ва яхши ишлайди. Комбайн билан ҳар куни 5-6 гектар майдондаги шолини ўрган «Майёб» совхозининг механизатори Валентин Поддубний ва бошқа механизаторларнинг тажрибаси бу усул билан текисланмаган карталардаги шолини ҳам ўриш мумкинлигини кўрсатди. Бироқ, бунинг учун комбайнчи жуда моҳир бўлиши керак.

Шоли похолини «Беларусь» маркали тракторлар ва «ППВ-1.6» маркали прессловчи подборщикларга ўрнатилган «КУН-10» ва «КАНУ-11» маркали машиналар билан йиғиб олиш керак. Ҳажми каттароқ бўлган карталарда «ВТУ-10» маркали тросли волокушалардан, шоли похолини ғарамлашда эса «МТЗ-50» маркали тракторга тиркалган «СНУ-0.5» маркали стогометателлардан фойдаланиш керак.

Шоли донини икки метр баландликда ўрнатилган дон тозаловчи машинада тозалаш ва сортларга ажратиш зарур. Агар дон тозаловчи машина бундан ортиқ баландликка ўрнатилса, ундан тушган уруғлик дон шикастланади ва униб чиқиш қобилияти 20 процент камаяди. Шолини ташиганда, транспортга ортганда ва туширганда, қуритганда ва сортларга ажраттанда уруғлик механик равишда шикастланишининг олдини олиш юзасидан барча зарур чораларни кўриш керак.

ШОЛИ ЎРИМИДА МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИНИ ОШИРИШ РЕЗЕРВЛАРИ

Шолини механизмлар билан ўриш ўрим-йиғим ишларида меҳнат унумдорлигини оширишда катта роль ўйнайди.

Шолини комбайнлар билан ўриб олишни биринчи марта Қорақалпоғистондаги ихтисослаштирилган совхозлар кенг равишда қўллайдилар. Шу муносабат билан «Октябрь» совхозига тааллуқли айрим иқтисодий маълумотларни келтирамиз. Бу ерда бир гектар ердаги шоли ҳосилини қўл кучи билан ўриб олиш учун 17.8 киши-куни сарфланган бўлса, шунча майдондаги шоли ҳосилини комбайн билан ўриб олишга ҳаммаси бўлиб 3-4 киши-куни сарфланди.

Ўрилган шолини йиғиб олиш ва янчиш нормасини комбайнларнинг маркасига қараб табақалаштириб белгилаш мақсадга мувофиқдир. Техникани группа усулда ишлатиш катта устунликка эга. «Майёб» совхозида шоли ўрим-йиғимини тезлаштириш мақсадида техника группа усулида ишлатиляпти.

Республика шоликорлари ва механизаторларининг вазифаси — 1968 йилда етиштирилган шоли ҳосилини ўриб-йиғиб олишда мавжуд ўрим техникасидан тўла фойдаланишдан, ҳар бир комбайн ва жатка билан имкони борича кўпроқ майдондаги шолини ўриб олишга эришишдан, ўрим-йиғим ишларига қилинадиган меҳнат ва маблағ сарфини барча чоралар билан камайтириш ҳамда маҳсулот таннархини арзонлаштириш учун курашишдан иборатдир.

Х. ЎРМОНОВА,
биология фанлари кандидати,
С. МАЗУРИН,
қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.
К. КОНОВАЛОВ,
инженер.
А. НЕСТЕРОВ,
агроном.

МУРОСАСИЗЛАР СИГНАЛИ

БИР КЕЛИБ КЕТСИН...

Хатирчи районидаги «Олтинсой» совхозида жойлашган Учқора қишлоғи ўзининг ширин-шакар «Учқора майизи» билан машҳур. У машҳурликка машҳурку-я, лекин... Ҳамма гап шу «лекинда»да. Мабодо йўлингиз тушиб бу қишлоққа бориб қолсангиз, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш қониқарсиз аҳволдалигининг гувоҳи бўласиз. Улар бир-икки ойлаб кинофильм кўришолмайди. Уни ҳам қўяверинг-а, қишлоқдаги магазин ҳам меҳнаткашлар талабига жавоб бермайди.

Харидорлар бу ердан уй-рўзғор учун энг зарур бўлган туз, гугурт, кирсовун ва керосинларни тополмай, 15-20 километр йўл босиб, район марказига қатнашга мажбур. Ҳаммасидан ҳам магазин мудири Р. Барноевнинг дағаллигини айтмайсизми.

Бунинг устига аҳолига медицина хизмати кўрсатиш ҳам қониқарсиз.

Беморлар фельдшер Ҳ. Шойимовни уйма-уй қидириб юришдан чарчашган. Қишлоқда шунга ўхшаш ғашга тегаётган икир-чикирлар жуда кўп. Қишлоқ аҳли бу ҳақда шикоят қилиша-қилиша чарчашди. Район газетасига, область газетасига ҳам ёзишди. Лекин, газетага «тўғрилаймиз», «чора кўрилди» деган жавоблар ёзилади-ю, амалда «эски ҳаммом, эски тос». Таажжуб, совхоз раҳбарлари (директори ўртоқ Тошматов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Э. Асқаров) қишлоқ боғбонларининг маржон тер тўкиб қилган меҳнатлари туфайли бажарилган план рапортига жимжимадор имзо чекаётганларида меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат қандай бўлаётгани ҳақида қизиқмаётганига ҳайронмиз.

Ҳа, совхоз раҳбарлари бирор иш бўлса бўлим бошқарувчисига ёки бригадирга айтишади-ю, ўзлари қишлоққа қадам ранжида қилишмайди.

Н. ЧУТБОЕВ,
Самарқанд области.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

К. И. СКРЯБИНГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРда ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ФАН АРБОБИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистонда гельминтологияни вужудга келтириш ва ривожлантиришдаги ҳамда илмий кадрлар тайёрлашдаги катта хизматлари учун СССР Фанлар академиясининг академиги Константин Иванович Скрябинга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1968 йил, 18 сентябрь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

СССР ТРАКТОР ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ МАШИНАСОЗЛИГИ МИНИСТРЛИГИ КОРХОНАЛАРИ, КОНСТРУКТОРЛИК ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ БИР ГРУППА ХОДИМЛАРИГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРда ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ИНЖЕНЕР» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

4 қаторли 14-ХВ-2,4 «Ўзбекистон» пахта териш машинасини, 50 от кучига эга Т-28 Х4 тракторини яратиш ва ишлаб чиқаришни ўзлаштириш соҳасидаги катта хизматлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган инженер» фахрий унвони берилсин:

1. **Бенкенштат** Леопольд Борисович — «Ташсельмаш» заводи меҳнат ва иш ҳақи бўлимининг бошлиғи.
2. **Бекмуротов** Эркин Муҳамедович — Пахтачилик машиналари давлат махсус конструкторлик бюроси тадқиқот бўлими бошлиғининг ўрин босари.
3. **Кандауров** Михаил Андреевич — Машинасозлик давлат лойиҳа конструкторлик-технология бюросининг бошлиғи.
4. **Мусин** Ирик Харасович — Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги («Ташсельмаш») заводининг директори.
5. **Новицкий** Олег Викторович — Ўзбекистон трактор йиғув заводининг директори.
6. **Нурғалиева** Анна Никитична — «Ташсельмаш» заводининг старший инженер-конструктори.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1968 йил, 18 сентябрь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

А. В. ТРОФИМОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРда ХИЗМАТ КЎРСАТГАН БИНОКОР» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Қурилиш ишидаги хизматлари ва Тошкент шаҳрини тиклашда актив қатнашганлиги учун «Росташстрой» трести Тула қурилиш-монтаж поездининг бошлиғи Александр Владимирович Трофимовга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1968 йил, 18 сентябрь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан СССР трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги корхоналари, конструкторлик ташкилотларининг бир группа ходимлари 4 қаторли 14-ХВ-2,4 «Ўзбекистон» пахта териш машинасини, 50 от кучига эга Т-28Х4 тракторини яратиш ва ишлаб чиқаришни ўзлаштириш соҳасидаги катта хизматлари учун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотланди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ Қорақалпоғистон АССРдаги Тахиатош Гидроузелининг қурилаётган корхонаси директори Виктор Владиславович Млинский кўп йиллар самарали ишлаганлиги, Қорақалпоғистон АССРда ирригацияни ривожлантириш ишига катта ҳисса қўшганлиги ҳамда туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

ЭЛЛИГИНЧИ МАВСУМ

«Маълумки, ҳар бир элнинг донгини сақлаган ўз адабиётидир. Шул адабиётни жонлик ва энг нафис кўрсатадиган ери саҳнасидир».

ҲАМЗА, 1926 йил.

Ҳамза номидаги Ленин орденли ўзбек Давлат академик драма театримиз ярим асрлик катта ва шарафли йўлни босиб ўтди. Турмуш ҳақиқатини акс эттириш, совет халқининг улуғ бунёдкорлигини кўрсатиш, кишиларни коммунизмнинг юксак идеаллари руҳида тарбиялаш ва бу идеалларни амалга оширишга ёрдамлашиш севимли театримизнинг асосий иши бўлиб келди.

Театрнинг биринчи репертуарлари замонавий темаларда эди. Кўпмиллатли улкан совет адабиётимизнинг биринчи намуналаридан бўлиб, ўзининг чуқур мазмуни, замонавийлиги ва бадиий юксаклиги билан ҳануз қойил қолдириб келаётган драматик асар — Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг «Бой ила хизматчи»сидир. У 1918 йилдан бери саҳнадан тушмай келади. Ҳамза номидаги отахон театримиз 50-мавсумини очар экан, «Бой ила хизматчи»га ҳам 50-мавсум. Бу бежиз эмас, албатта. Ўзбек совет театрининг ташкил топиши ва ривожланишида Ҳамзанинг роли каттадир. Бу тўғрида театримизнинг иккинчи биоотахони Маннон Мажидов — Уйғур шундай дейди: «1918 йилда Ҳамза ўзининг Фарғонада ташкил қилган труппаси билан Тошкентга гастролга келди. Бу сафар биз Ҳамзанинг янги «Бой ила хизматчи» асарини саҳнада кўрдик. Асар, Ҳамза раҳбарлигида саҳнага қўйилган эди. Бу асар ўзининг реалистик стили ва кучли бадиий образлари билан бизда жуда кучли таъсир қолдирди... Биз ҳам «Бой ила хизматчи»ни ўз репертуар планимизга киргиздик, уни 1918 йилнинг кузида тайёрлаб, Туркфронт Сиёсий бўлимининг топшириғи билан Агитпоезд составида Оренбург фронтига бориб, қизил аскарларга қўйиб бериб юрдик. «Бой ила хизматчи» драмаси ана шундан буён саҳнадан тушмай ўйналиб келади. Бу асар кўп ёш артистлар учун театр мактаби вазифасини ҳам бажармоқда».

«Бой ила хизматчи» рус, туркман, тожик ва бошқа қардош халқлар тилига таржима этилиб, улар саҳнасида ҳам кўрсатилиб келинмоқда. «Ҳамза Ҳакимзоданинг юракни тўлқинлантирувчи «Бой ила хизматчи» пьесаси, — дейди Берди ога Кербобоев, — туркман давлат театри саҳнасида ҳам кўп йиллардан бери қўйилиб, мингларча томошабинларни ўтмишга нафрат ва инсонга муҳаббат руҳида тарбиялаб келмоқда».

Ижодий фаолиятини революцияга қадар маърифатпарвар-демократ сифатида бошлаган, халққа хизмат қилишга астойдил бел боғлаган Ҳамза Ҳакимзода Улуғ Октябрни зўр қувонч билан кутиб олди ва унинг оташин куйчиси бўлиб қолди. «Бир ишчимиз», «Уйғон!», «Яша Шўро!» каби революцион ашулалар ва куйлар яратиш билан бирга, драматик асарлар ҳам ёзди.

Коммунистик партия янги ҳаёт қуриш кенг меҳнаткашлар оммасини бу вазифа атрофига жалб этиш, уларни коммунистик руҳда тарбиялаш вазифасини қўйган эди.

Революциянинг биринчи йилларидаёқ саводлилар сони тез кўпая борган бўлсада, саводи чиқмаганлар ҳали анча эди. Ана шундай вазиятда халқ билан гаплашиш, Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг йўл-йўриқларини кенг халқ оммасига тушунтириш, уларни тарбиялаш учун саҳна орқали гаплашиш энг қулай эди.

Ўзбек меҳнаткашларининг Улуғ Октябрь социалистик революциясидан илгариги ҳаётини, уларнинг бойлар, руҳонийлар ва подшолик истибдодига қарши тобора зўрайиб борган курашини кўрсатиш «Бой ила хизматчи» драмасининг бош темасидир. Бу воқеа соф кўнгил, мустаҳкам иродали оддий меҳнаткаш ўзбек йигити Ғофир, унинг қайлиғи, вафодор ва жасур Жамила, ўзбек бойларининг типик хусусиятларини акс эттирган Солиҳбой ҳамда қози, домла, мингбоши образлари орқали чуқур ҳаққоний ва аниқ тасвирлаб берилган. Бу асар инқилобдан олдинги ҳаётдан олиб ёзилган бўлсада, фақат ўтмиш ҳақидаги асар бўлмай, жуда актуал замонавий аҳамият касб этди.

Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг бу асари социалистик реализм методи асосида яратилган биринчи ўзбек драмасидир. У ярим аср муқаддам отахон театримиз саҳнасидан ўрин олиб, унинг ғоявий йўналиши ва асосий ижодий методини белгилаб турар эди. Мана 50 йилдирки драматургиямиз ва театримиз Ҳамза бошлаган йўлдан — социалистик реализм йўлидан бориб тараққий этди, камолга эришди. 50-мавсумнинг очилиши бунинг ёрқин бир намойишидир.

Ю. СУЛТОНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси.

Суратларда: (юқорида) «Ҳамза» театрининг янги биноси. (Пастда) театрнинг саҳна механизмларини ҳаракатга келтирувчи пульт-бошқарув пункти.

И. Глауберзон фотолари.

Мўл-кўл ем-хашак жамғарайлик

Республика колхоз ва совхозларида дағал хашак жамғариш ва силос бостиришнинг бориши тўғрисида 1968 йил 17 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — планга нисбатан тайёрланган дағал хашак; учинчи стун — мажбуриятга нисбатан бостирилган силос

Самарқанд	115.4	48.7
Сирдарё	111.1	91.8
Қашқадарё	108.0	71.1
Сурхондарё	100.3	64.6
Тошкент	98.8	79.0
Хоразм	94.6	66.0
Наманган	85.0	60.4
Андижон	84.4	65.5
Бухоро	81.5	40.2
Қорақалпоғистон АССР	79.7	48.3
Фарғона	68.2	62.6
РЕСПУБЛИКА БЎЙИЧА:	95.3	63.4

Санъат кошонасига марҳамат

Ҳамза театри янги бинода

Кундан кунга жамоли минг яшнаб бораётган кўркам Тошкентимизда яна бир янги бино — чинакам санъат кошонаси қад ростлади. Гўзаллик мухлислари бўлган ҳамшаҳарларимиз ажойиб бир ҳадя олдилар — Тошкент қурилиши бош бошқармасига қарашли 159-қурилиш трестининг қўли гул бинокорлари Комсомол майдони ёнидаги собиқ «Ватан» кинотеатри ўрнида улкан, замонавий театр биносини қуриб битказдилар. Бугун ана шу санъат кошонасида Ҳамза номидаги Ленин орденли ўзбек Давлат академик драма театри ўзининг 50-юбилей мавсумини бошлайди. Махсус мухбиримиз А. Юсупов мавсум очилиши арафасида бу ерда бўлиб, театр раҳбарлари, актёрлар билан учрашди, суҳбатлашди.

И. МУСАБЕКОВ — театр директори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими.

— Замонавий техниканинг энг сўнгги ютуқлари асосида қурилган бу санъат кошонамиз Иттифоқдаги энг катта драматик театр биноларининг тўртинчисидир. Бинони ҳам ташқи, ҳам ички жиҳозлари жиҳатдан замонамизнинг ажойиб архитектура асари десак, янглишмаймиз. Зал, саҳна, фойэ, буфет алоҳида диққат билан ишланган. Ёруғ ва шинам залда томошабинларга бутун қулайликлар яратилган 843 ўринга эга бўлган залда томошабинлар спектаклни уч тилда — ўзбек, рус ва чет эл тилида тинглашлари мумкин.

Янги бинога ўтишимиз билан яна бир қувончли имкониятга эга бўлдик. Эндиликда театр ўз ижодий музейига эга. Музейда театр ижодий коллективининг ярим асрлик босиб ўтган йўли худди кўзгудагидек акс эттирилган. Камолот китоби бўлган музейда театр тарихи, таниқли талантлар, устоз ва шогирд санъаткорларнинг қиёфаси, моҳир актёрлар яратган неча ўнлаб образлар, асарларнинг ҳаяжонли кўринишлари кўз ўнгингизда гавдаланади, эътиборингизни тортади, хотирангизни янгилайди.

Т. У. ХЎЖАЕВ — театрнинг бош режиссёри, республика халқ артисти, А. Тўқай мукофоти лауреати.

— Ижодий коллективимиз янги мавсумда янги совға олди, мамнунмиз. Муҳташам янги бино бизга кенг қанот ёзиб, барча имкониятлардан фойдаланиб ижод қилишга жуда қулайдир. 50-мавсумни Ҳамза Ҳакимзоданинг ўлмас «Бой ила хизматчи» драмаси билан бошлаймиз. Зеро, бу асар саҳна саҳнини кўрганига ҳам ярим аср тўлди. Биз учун бу қўшалоқ байрамдир.

«Бой ила хизматчи» драмаси янги саҳнага мослаштирилиб бир оз ўзгартирилди. Ижрочилар ҳам бирмунча янгиланди. Солиҳбой (марҳум Обид Жалилов катта маҳорат билан ўйнаган) образини СССР халқ артисти Олим Хўжаев, Жамилани республика халқ артисткаси Яйра Абдуллаева, Ғофирни Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Турғун Азизов, Холматни Обид Юнусов, Гулбаҳорни республикада хизмат кўрсатган артистка Ойдин Норбоевалар ижро этадилар.

Бундан ташқари Осиё ва Африка ёзувчиларининг кенгашига бағишлаб драматург Сарвар Азимовнинг «Замон драмаси» ҳамда буюк мутафаккир шоир Алишер Навоий тўйи муносабати билан Уйғун ва Иззат Султоннинг «Алишер Навоий» драмасини кенг томошабинлар оммасига тақдим этамиз. Янги бинода режаларимиз ҳам янги, улкан.

Турғун АЗИЗОВ — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист.

— Театримиз 50-мавсумининг очилиши катта байрамга айланса, шахсан менинг учун эса улкан синов бўлади. Чунки, янги саҳнада янги роль ижро этиб томошабинларни мамнун этиш анча машкул иш. Бундан ташқари Ҳамзанинг «Бой ила хизматчи» драмаси классик асар. Улкан талант эгалари Аброр Ҳидоятов, Шукур Бурҳонов, Маҳсум Юсуповлар ижро этган Ғофир образини янгитд[...] яратиш ҳазил гап эмас. Ун[...] учун узоқ ва қунт билан [...]ландим, бутун маҳоратни [...] солишга тўғри келди. Бу [...] мен учун Монсерро, Эд[...] Йўлчи каби мураккаб, оғи[...] шарафли роллдир. Мен янги [...]нада янги роллим била[...] мухлисларига ҳаяжон [...] бахш эта олсам ўзимни [...] ҳисоблайман.

Азиз театр мух[...] санъат кошонасига — [...]ларга марҳамат қилинг[...]

Планетамизда

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИДА

● АМЕРИКА САМОЛЁТЛАРИГА ҚИРОН КЕЛМОҚДА

ХАНОЙ. Вьетнам информация агентлигининг хабар беришича, Шимолий Вьетнамнинг Нгеан вилояти тепасида 16 сентябрь куни Американинг 3.158-самолёти уриб туширилди.

● АФРИКАНИНГ КАТТА МУВАФФАҚИЯТИ

ЖАЗОИР. Африка бирлиги ташкилотига аъзо бўлган мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқлари ассамблеясининг сессияси якунларини Жазоир газеталари: Африка бирлиги ташкилотининг юксак даражадаги кенгаши Африканинг катта муваффақияти бўлди, деб баҳоламоқдалар.

«Конференция қарорлари, — деб таъкидлайди «Ал Муджаҳид» газетаси,—Африка халқларининг Африкани мустамлакачиликдан ва ирқчиликдан батамом озод қилиш учун олиб бораётган курашини кучайтиришга қаратилган». «Африка бирлиги ташкилотининг юксак даражадаги кенгаши, деб ёзади газета, Африка мамлакатларининг ишларига ажнабийларнинг аралашувини кескин қоралади, бундай аралашувдан Нигерия айниқса азоб чекмоқда».

«Ассамблея, — деб ёзади «Ашшаоб» газетаси, — Африка бирлиги ташкилотига янги куч бахш этди. Бу ассамблея Африка душманларига кескин зарба берди». Газета Нигерия юзасидан ахиллик билан резолюция қабул қилинганлиги империалистларнинг ана шу райондаги планларига зарба беради,—деб уқтириб ўтади.

● БАҚУВВАТ АСОС

ЖАЗОИР. «Биз шундай бир бақувват асос ярата олдикки, бу асос бизнинг қитъамизга қолоқликни тугатиш йўлидан олға қадам қўйиш имконини беради»,—деди Жазоир Революцион кенгашининг раиси Х. Бумиддин. Африка давлатлари бошлиқлари V ассамблеясининг якунловчи мажлисида сўзлаган нутқида Х. Бумиддин шуни таъкидладики, Африка мамлакатлари бирлигини таъминлаш, Африканинг ҳамма районларини батамом озод қилиш ва африкаликларнинг улуғ оиласидаги аъзолари ўртасида мустаҳкам бирликка эришиш сингари масалаларда ассамблеянинг ҳамма қатнашчилари якдилдирлар.

● СУРИЯ КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

ДАМАШҚ. Бу ерда Сурия ишчи касаба союзлари умумфедерациясининг конференцияси очилди. Конференцияда Сурия ҳукуматининг аъзолари ва араб социалистик уйғониш партиясининг раҳбарлари, таниқли жамоат арбоблари ва сиёсий арбоблар, 20 мамлакатдан келган касаба союз делегациялари, шу жумладан ВЦСПС секретари В. Ф. Богатиков бошчилигидаги Совет касаба союз делегацияси ҳозир бўлди.

Конференция расмий равишда очилгандан сўнг делегатлар ҳузурида Сурия бош министри Юсуф Зуайн нутқ сўзлади.

● БИТИМ ҚЎПОЛ РАВИШДА БУЗИЛДИ

АММОН. Исроил артиллерияси ўт очиш тўғрисидаги қарорни қўпол равишда бузиб, 17 сентябрда Иорданиянинг Ирбид шаҳрини ўққа тутди. Натижада аҳолидан уч киши оғир ярадор бўлди.

Иордания вакилининг айтишича, исроилликлар 17 сентябрь куни шу билан икки марта иғвогарлик қилдилар. (ТАСС).

ЭРОН. Мамлакатнинг шарқий қисмидаги Хуросон вилояти районида кучли зилзила оқибатида 8000 одам ўлди, шунча одам ярадор бўлди, кўплаб шаҳар ва қишлоқлар вайрон бўлиб, ўн минглаб аҳоли бошпанасиз қолди. Зилзила рўй берган районда аҳолини қутқариш ишида авиациядан фойдаланилмоқда. Суратда: Дан Истабасе қишлоғида вайрон бўлган иморатлар.

ЮПИ—ТАСС фотоси.

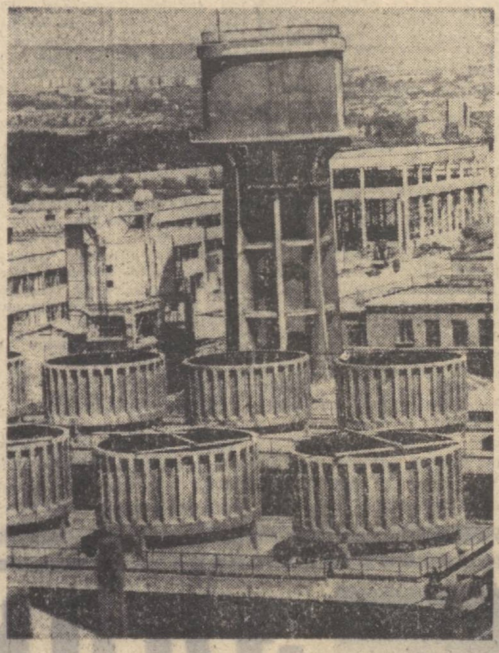

ВЕНГРИЯ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ. Суратда: Балатон кўли яқинидаги Петси азот комбинатининг қуввати йил сайин ошиб бормоқда. Бу ерда ҳар йили 100.000 тонна ўғит ишлаб чиқарувчи завод қурилмоқда.

МТИ—ТАСС фотоси.

ПРАГАДА УЧРАШУВЛАР

ПРАГА, 17 сентябрь (ТАСС). Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукуматининг раиси О. Черник, деб хабар беради Чехословакия телеграф агентлиги, Чехословакияга келган СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. А. Лесечкони бугун қабул қилди.

Шу куни Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукумати раисининг ўринбосари Ф. Гамоуз ҳам М. А. Лесечкони қабул қилди.

МУСТАМЛАКАЧИЛАРНИНГ КИРДИКОРЛАРИ ҚОРАЛАНДИ

БАМАКО, 18 сентябрь. (ТАСС). Африка бирлиги ташкилотига аъзо бўлган мамлакатларнинг давлат ва ҳукумат бошлиқлари ассамблеясининг V сессиясида қатнашаётган давлат бошлиқларининг аксарияти Португалия ва Жанубий Африка Республикасининг Африка мустақиллигига қарши қилаётган кирдикорларини қатъиян қоралади ва Африкадаги давлатларнинг ҳаммасини шу мамлакатларга нисбатан биргаликда зарур чораларни кўришга чақирди. Африка бирлиги ташкилотининг Жазоирдаги сессиясидан қайтиб келган Мали президенти Модибо Кейта кеча Бамако аэропортида шундай деди.

Жазоирдаги юқори доирада ўтказилган учрашувда қатнашган Африка раҳбарлари,—деди Мали президенти,—Нигерия федерал ҳукуматининг мамлакат бирлигини ва территориал бутунлигини сақлаб қолишга интилаётганлигини тўла равишда қўллаб-қувватлаганликларини айтдилар.

ВЬЕТНАМДАГИ ВОҚЕАЛАР

ХАНОЙ. Вьетнам халқ армиясининг жангчилари 14 сентябрда Вьетнам Демократик Республикасининг осмон чегарасини бузиб ўтган Американинг иккита самолётини Куангбинь вилояти тепасида уриб туширдилар. Вьетнам халқ армиясининг қисмлари 11, 12 ва 13 сентябрь кунлари Виньлинь районида Американинг яна учта калхатини уриб туширган эдилар. Вьетнам информация агентлиги шундай деб хабар берди.

* * *

ХАНОЙ. Жанубий Вьетнам Халқ озодлик қуролли кучларининг отрядлари Америка агрессорларининг қўшинларига катта-катта зарбалар бериб турибдилар. Тхузаумот вилоятида 12 сентябрь куни ватанпарварлар дадиллик билан қилган тўртта ҳужум натижасида душманнинг солдат ва офицерларидан 500 киши сафдан чиқарилди, учта вертолёт уриб туширилди ва 10 та бронетранспортёр ёндириб юборилди.

12 сентябрь куни Озодлик кучларининг отрядлари Зялай вилоятида яна бир ҳужум қилдилар. Ҳарбий базани қўриқлаб турган гарнизонга қўққисдан атака қилиш вақтида Американинг 50 солдати қириб ташланди ва душманнинг олти танкига шикаст етказилди.

Жанубий Вьетнамнинг Контум вилоятида ҳаракат қилаётган ватанпарварлар 10 сентябрда вилоят марказидаги ҳарбий аэродромни ўққа тутдилар ва 14- катта тош йўлдан бораётган механизациялаштирилган йирик колоннага атака қилдилар.

* * *

ХАНОЙ. 11 сентябрдан 13 сентябргача бўлган уч кунлик жанглар вақтида Жанубий Вьетнам Озодлик армиясининг жангчилари Тайнинь вилоятида душманнинг 1.700 солдатини қириб ташладилар.

Шу вақт ичида ватанпарварлар 120 та танк ва бронемашинани, ўнлаб оғир тўп ва миномётларни яксон қилдилар, еттита самолёт ва вертолётни уриб туширдилар.

* * *

ПАРИЖ. Расмий суҳбатлардаги Вьетнам Демократик Республикаси делегациясининг аъзоси Нгуен Тхань Ле француз ва чет эл журналистлари учун ўтказилган матбуот конференциясида гапириб бундай деди: «Халқ озодлик қуролли кучлари ва Жанубий Вьетнам халқи катта ғалабаларга эришди». 1 ва 22 августдаги ҳамда 11 сентябрдаги учта ҳужум вақтида Американинг 1600 солдати сафдан чиқарилди ҳамда 200 та ҳарбий машина ва тўп яксон қилинди. 12 сентябрдан 13 сентябрга ўтар кечаси ўтказилган тўртинчи ҳужум вақтида Миллий озодлик фронтининг жангчилари икки соат мобайнида Американинг 400 солдатини қириб ташладилар ва 50 та ҳарбий машинасини яксон қилдилар. (ТАСС).

АМАЛИЙ ҲАМКОРЛИК ПОЙДЕВОРИ

ЛАГОС 16 сентябрь (ТАСС). Осиё ва Африка ёзувчиларининг 1 Тошкент конференцияси йиллиги кунида очиладиган «Адабиёт ва ҳозирги дунё» мавзуидаги халқаро симпозиум катта аҳамиятга эга бўлган воқеадир, деб ёзади Нигерия газетаси «Морнинг пост».

Газета ўзининг «Осиё ва Африка ёзувчиларининг вазифалари» сарлавҳали бош мақоласида Тошкентдаги учрашувлар икки қитъадаги тараққийпарвар зиёлиларни жипслаштириш ишида, тинчлик учун, мустамлакачиликка ва империализмга қарши курашда муҳим роль ўйнайди, деб таъкидлайди.

«Ғарб маданияти деб аталмиш маданиятнинг муқаррар белгилари бўлган зўравонлик, ирқий камситиш, умидсизликни тарғиб қилувчи пасткаш асарлар»га қарши кураш олиб бориш Осиё ва Африка мамлакатларининг вазифасидир, деб ёзади газета.

Газета мақоласининг хировардида бундай дейилади: Тошкент учрашувлари Осиё ва Африка халқлари олдида турган проблемаларни ҳал этиш иштиёқи билан жипслашган икки қитъа ёзувчилари ўртасидаги амалий ҳамкорликнинг мустаҳкам пойдеворини вужудга келтирди, деб ишонч билан айтиш мумкин.

МУНОФИҚЛАР КЎЗ ЁШИ

Чехословакиядаги август воқеалари пайтида инглиз газеталари, радио ва телевизион шарҳловчилари янги важ — матбуот эркинлигини кўтариб чиқдилар. Мен матбуот эркинлигини инкор этмайман, аммо Ғарбда матбуот эркинлигининг ашаддий ҳимоячилари кўтариб чиқаётган даъволарининг самимийлигига шубҳаланаман.

Чехословакия бутун дунёнинг диққат-эътиборини ўзига жалб қилмасдан сал илгари Германия Федератив Республикасида фавқулодда қонунлар деб аталмиш қонунлар маъқулланди. Бу қонунларга биноан ҳукуматга (собиқ нацистлар билан тўлиб кетган ҳукуматга) жумладан, ўз хоҳишига қараб ҳар қандай матбуот эркинлигини ман этиш ҳуқуқи берилади. Ўшанда мен Англияда чиқадиган буржуа газеталарида у ёки бу хилдаги норозиликларни бекорга излаган эканман. Кўп ўтмай Чехословакияда матбуот эркинлиги тўғрисида оғиз кўпиртирган теле ёки радио шарҳловчилардан бирортасининг Ғарбий Германияда қабул қилинган фавқулодда қонунлар матбуот эркинлигига қанчалик таҳдид солгани ҳақидаги масала юзасидан ҳам шундай мунозара бошлаганини эслай олмайман.

ГФРда Коммунистик партия тақиқлаб қўйилган. Унга ўз фикрини бирорта матбуот органида ёки радио ва телевизион эшиттиришда баён этиш ҳам, хусусий газета нашр этиш ҳам ман қилинган. Бизнинг айрим шарҳловчиларимиз чехословак коммунистларининг ўз проблемаларини чех газеталарида, радио ва телевидение орқали муҳокама қилиш ҳуқуқини зўр бериб «ҳимоя» қилмоқдалар. Аслида эса чех коммунистларининг бундай ҳуқуқларини ҳеч ким тортиб олган эмас. Яхшиси бу шарҳловчилар қонунга хилоф равишда подпольега ҳайдалган Ғарбий Германия коммунистларининг ўз қарашларини эркин баён этиш ҳуқуқини таъминлаш тўғрисида қайғуришса дуруст бўлур эди.

Кези келганда шуни айтиш керакки, инглиз журналистлари ўз фикрларини баён этиш учун ўзларида ҳам ошиб-тошиб кетган эркинлик йўқлигини яхши билишади. Уларнинг ҳуқуқлари ўз вақтида газета концернларига хўжайинлик қилаётган иккита инглиз миллионери томонидан мутлақо равшан қилиб белгилаб қўйилган. Иккинчи жаҳон уруши тугагандан кейин кўп ўтмай ана шулардан бири марҳум лорд Бивербрук инглиз матбуоти масалалари бўйича бирлашган кенгашда нутқ сўзлаб, очиқдан-очиқ шундай деган эди: «Мен ўз сиёсий қарашларимни тарғибот қилиш учун газета чиқараётирман».

Унга редакторлар билан келишмовчиликлар бўлмадими деган савол беришганда лорд шундай жавоб қайтарди: «Ҳеч қандай. Уларнинг қарашлари билан менинг қарашларим бирбирига ўхшайди».

Марҳум лордлардан яна бири Ротермир ўз нуқтаи назарини бундан ҳам аниқроқ қилиб ифодалади. У ўз газетасининг ходимлари «редакция руҳи»ни яхши ўзлаштириб олдилар ва газетада нималарни эълон қилиш, нималарни эълон қилмаслик кераклигини тездаёқ тушундилар, деган эди. Ҳозирги пайтда Англияда таъсири кучли концернга хўжайинлик қилаётган лорд Томпсон уялмай-нетмай газетачилик билан фақат бойлик орттириш учун шуғулланаётганлигини тан олади. Ҳар қандай либерал бўлганда ҳам лорд Томпсон мавжуд тузумни танқид қиладиган фикрлар билан муроса қилишига ишониш қийин. «Матбуот эркинлиги» билан мақтанаётган истаган капиталистик мамлакат тўғрисида ҳам шуни айтиш мумкин.

Жаҳондаги барча мамлакатлар журналистларининг 1946 йили Копенгаген шаҳрида ўтказилган урушдан кейинги биринчи конференциясида матбуот эркинлиги тўғрисидаги мунозара ҳали эсимда. Менга матбуот эркинлиги масалалари бўйича комиссия баёнотининг лойиҳасини тайёрлаш тавсия этилган эди. Ўшанда АҚШ вакили менинг лойиҳамдаги «Бирорта журналист ҳам қасддан ёлғон ёзмаслиги керак» деган иборага қўшилмай туриб олди. Америкалик у ёки бу фикрнинг қанчалик ҳақиқат эканлигини журналист эмас, балки газетанинг хўжайини белгилаши лозим, деб айтди. Шубҳа йўқки, бугун Ғарбий Германиядаги Шпрингер нашрчилик концерни ходимлари худди шундай позицияни эгаллаган бўлур эдилар.

Португалия ва Грецияда, Англиянинг НАТОдаги шериклари бўлган мамлакатларда, ирқчилик сиёсати ҳукмронлик қилаётган Жанубий Африка Республикасида матбуот эркинлиги мутлақо йўқ. Вьетнамдаги урушга қарши норозиликларни бостириш учун Австралия ҳукуматига фавқулодда ваколатлар бериб қўйилган.

Ўз бошимдан ўтган воқеалардан бирини эслатиб ўтишни хоҳлардим. Кооператив ҳаракатининг органи бўлган «Рейнолдс ньюс» газетасининг раҳбарлари мени ишдан бўшатишди. Ишдан бўшатилишим ҳақидаги мактубда шундай дейилган эди: «Сизнинг халқаро масалалар бобидаги қарашларингиз кооператив ҳаракатининг қарашларига мос эмас». Аслида эса шундай бўлган эди. Ўша пайтда мен Ғарбий Германиянинг қайта қуролланишига қарши кампанияда иштирок этардим. Кооператив ҳаракати аъзоларининг съездида бизнинг талабларимиз кўпчилик овоз билан маъқулланди. Бироқ, лейбористлар партиясининг намояндалари ўз конференцияларида ғарбдаги немисларнинг қайта қуролланишини талаб этувчи резолюция қабул қилинишига эришдилар. Шундан кейин улар «Рейнолдс ньюс» газетасига осилишга бошлади. Ҳозир Чехословакияга нисбатан матбуот эркинлиги тўғрисида оғиз кўпиртираётган ўша доирадагиларнинг бу ҳаракатини матбуот эркинлигига чинакам содиқлик деб баҳоласа бўлармикин? Яхшиси, 1938 йили Мюнхен битими имзолангандан кейин эртасигаёқ чиққан инглиз буржуа газеталарини ҳозир Прага ва Братиславада кўргазмага қўйилса, бу органларнинг башараси сира ҳам ўзгармаганлигини кўриш мумкин бўлур эди. Бу матбуот органлари ҳозир ҳам Чехословакияга нисбатан ўз «дўстлик» ҳислари тўғрисида аввалгидек оғиз кўпиртириб қичқирмоқдалар ва чехословак халқининг манфаатларига хоинлик қилмоқдалар.

Гордон ШАФФЕР,
инглиз публицисти.
(АПН).

ЛОНДОН, сентябрь.

ПОЛИЦИЯЧИЛАР ЎЗБОШИМЧАЛИГИ

БУЭНОС-АЙРЕС, 18 сентябрь. Аргентинанинг Мисьонес вилоятидаги адвокатлар Посадас шаҳридаги полициячиларнинг «Коммунизмдан ҳимоя қилиш тўғрисида» деган қонунга асосланиб ўз ҳамкасбларидан кўп кишиларнинг уйларига ҳужум қилинган босқинларга қарши норозилик билдирдилар. Юристлардан бир неча киши қамоққа олинди.

Кордова шаҳрида полициячилар коммунистик партия маҳаллий ташкилотининг асосчиси касаба союзларининг кекса раҳбари Рамон Контрераснинг уйига бостириб кирдилар. Полициячилар Контрерасни унинг оила аъзоларини полиция сокчисига уй эшигини очмай «ҳукумат маъмурларини ҳақорат қилди» деб айблаб қамаб қўйдилар.

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

Польша—Совет дўстлиги жамияти Бош правлениеси раисининг ўринбосари Фердинанд Херок бошчилигидаги шу жамият делегацияси Совет Иттифоқи ва Польша Халқ Республикаси жамоат ташкилотлари ўртасидаги ҳамкорлик планига биноан мамлакатимизда меҳмон бўлиб турибди. Делегация бошлиғи Ўзбекистонга қилган сафаридан олган таассуротларини қисқача қилиб бундай деди: «Совет дўстларимиз билан учрашганлигимиз, уларнинг поляк халқига, социалистик ҳамдўстликдаги барча халқларга самимий ҳурмат ва муҳаббат туйғулари бизни хурсанд қилди». Польшалик дўстлар делегацияси Тошкентдаги «Ташсельмаш» заводида академик Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-тадқиқот институтида, Ўзбекистон халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида бўлди, шаҳар ижроия комитети ҳамда чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамиятининг раҳбарлари билан суҳбатлашди. Меҳмонлар Самарқандга бориб келишди.

Делегация аъзолари матбуот учун баёнот бериб, Ўзбекистон меҳнаткашлари билан бўлган учрашувлар, хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида республика эришган жуда катта муваффақиятлар билан танишиб, Польша—Совет дўстлиги жамиятининг поляк—совет дўстлигини мустаҳкамлаш ва ривожлантиришдаги катта ишида жамиятга ғоят ёрдам беради, деб таъкидладилар. Польша вакиллари коммунизм қуришда республика меҳнаткашларига янгидан-янги муваффақиятлар тиладилар.

(ЎзТАГ).

БЕРЛИНДАН ТОШКЕНТГА

Чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамиятининг таклифига биноан Германия Демократик Республикасининг таниқли адабиётшуноси, профессор Ганс Кох Тошкентга келди.

17 сентябрь куни меҳмон Тошкент олий партия мактаби тингловчилари ҳузурида ГДРда маданиятни ривожлантиришнинг ва идеология соҳасидаги синфий курашнинг баъзи проблемалари тўғрисида лекция ўқиди. У Тошкент давлат университетида ҳам лекциялар ўқийди. Самарқандга ва Фарғонага боради. (ЎзТАГ).

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи Қорақалпоғистон АССР да ҳаво ўзгариб туради, баъзи жойларда ёмғир ёғиши мумкин. Шимолий-Ғарбдан секундига 7-12 метр тезликда шамол эсади. Ўзбекистоннинг қолган областларида ҳаво бироз булутли бўлиши ва ёғингарчилик бўлмаслиги кутилади. Ҳарорат Қорақалпоғистон АССРда 21-29, Хоразм областида 18-23 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво булутсиз келади. Ёмғир ёғмайди. Секундига 3-7 метр тезликда шамол эсади. Ҳарорат кечаси 8-10, кундузи эса 20-28 даража иссиқ бўлади.

Редактор ўринбосари
Ж. ЖАББОРОВ.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Шарқ куйлари. 8.30 — «Ешлик» (симфоник поэма). 10.10 — Енгил оркестр куйлари. 11.15 — «Ўзбекистон металли». 11.25 — Осиё ва Африка мамлакатлари халқларининг куйлари. 12.15 — «Микрофон олдида Германия Демократик Республикаси». 13.30 — Балетлардан парчалар. 16.10 — Симфоник музика. 16.50 — «Правда» газетасининг обзори. 18.00 — «Халқ контроли амалда». 18.10 — Куйлар. 19.20 — Татар куйлари. 20.00 — «Ешлик» радиостанцияси. 20.30 — Кинофильмлардан қўшиқлар. 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.10 — Концерт (пахтакорларнинг талабига мувофиқ). 22.20 — Чолғу куйлари. 22.40 — Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг симпозиуми олдидан. 23.15 — Лирика кечаси.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 19.00 — Уйлаб топ (болалар учун). 19.30 — Телеянгиликлар. 19.45 — Ўзбекистон композиторлари Алишер Навоий юбилейига. 20.45 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 20.50 — Телеянгиликлар. 21.10 — Сурхондарё пахта далаларида. 21.30 — Шоир туғилган куннинг 525 йиллиги олдидан. Навоий гулшани. 22.20 — Бадиий фильм.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 11.30—Ўқув эшиттиришлари программаси. Жамиятшунослик (мактаб ўқувчилари учун). 12.00 — Ўқув фильми. 12.30 — Жамиятшунослик. Дунёни билишлик (ўзбек тилида).

13.00 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — Адабий топишмоқ (болалар учун). 20.30— Классик куйлар саҳифаси. 21.10 — Янги иқтисодий ислоҳот амалда (суҳбат).

Рус тилида: 21.25 — Физиклар (ҳужжатли фильм). 22.35 — Концерт.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Қилич ва қалқон (3 ва 4-серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Агентнинг ўлими — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Душанбагача омон бўлсак — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва 3да), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз 4 ва кеч 9-45 минутда).

Мен бу ерда бахтли эдим — (1-залда тоқ соатларда) «ДРУЖБА».

Лақма—«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Алданган ва хўрланган—«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 2, кеч 6 ва 8 да).

ҲАМЗА НОМЛИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИНИНГ
(Навоий кўчаси 34-уй)
50-МАВСУМИ
19 сентябрь кеч соат 7 ярымда
БОЙ ИЛА ХИЗМАТЧИ
спектакли билан
ОЧИЛАДИ.

ҲУРМАТЛИ ГАЗЕТХОНЛАР!

«Совет Ўзбекистони» газетасига 1969 йил учун обуна қилиш давом этмоқда.

Обуна баҳоси:
1 йилга — 6 сўм.
Ярим йилга — 3 сўм.

Обуна «Союзпечать»нинг ҳамма тармоқларида ҳамда бевосита иш ёки ўқиш жойингизда қабул қилинади.

Газета-журналларга ўз вақтида, барвақт ёзилишни унутманг!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26, Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37263. Партия турмуши — В33469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216. Халқаро ҳаёт — В37604. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалиги — В37604. Адабиёт ва санъат — В32036, В37221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347. Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553. Иллюстрация — В34524. Стенографистка — В37343. Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—85, Бухоро 31—41, Қарши 22—82, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

Б. № — 220. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 02811.